

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kunstide ja tehnoloogia õpetaja õppekava

Kullake-Aleksandra Kask

**EESTI ÜLDHARIDUSKOOLIDE KUNSTIÕPETAJATE OOTUSED RIIKLIKU
ÕPPEKAVA TOETAVATELE ÕPPEMATERJALIDELE**

Magistritöö

Juhendaja: PhD Piret Viirpalu

Viljandi 2025

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. 2011. aasta riikliku õppekava arendusprotsessid.....	7
1.1 Kunstiõpetuse eesmärgid ja roll üldhariduskoolis.....	8
2. Õppekava üldised muudatused aastast 2023.....	8
2.1. Kunsti õppeaine roll ja muudatused riiklikus õppekavas.....	9
3. Õppematerjalide roll, vajadused ja olulisus kunstisõpetuses.....	13
3.1 Olemasolevate kunstisõpetuse õppematerjalide kirjeldus.....	14
4. Õppekava materjalide veebilehe kirjeldus ja eesmärk.....	16
4.1 Õppekava materjalide veebi kunstisõpetuse õppesisu kirjeldus.....	16
5. Uurimuse meetodika.....	18
5.1 Valim.....	18
5.3 Andmeanalüüs.....	21
6. Tulemused.....	22
6.1 Õpetajate kasutatavad õppematerjalid.....	22
6.2 Õppekava materjalide veeb.....	23
6.3 Ootused ja vajadused.....	32
6.4 Väljakutsed ja ettepanekud.....	34
Arutelu ja kokkuvõte.....	39
Kasutatud kirjandus.....	42
Lisa 1.....	45
Lisa 2.....	48

RESÜMEE

Eesti üldhariduskoolide kunstiõpetajate ootused riikliku õppekava toetavatele õppematerjalidele

Uue kunstiõpetuse ainekava jõustumine tõi endaga kaasa palju olulisi muutusi. Õpetajate paremaks kohanemiseks ning toetamiseks loodi töörühma poolt õppekava materjalide veeb. Magistritöös antakse ülevaade milline on kunstiõpetuse roll ja eesmärgid üldhariduskoolis, kunstiõpetuse muudatused uues õppekavas, õppematerjalide roll, vajadused ja olulisus kunstiõpetuses, kirjeldatakse millised on praegu Eestis olemasolevad kunstiõppe materjalid ning tutvustatakse õppekava tugimaterjalide veebi. Antud magistritöö probleemiks on asjaolu, et puudub info, kas ja millist õppematerjali kunstiõpetajad vajaksid ning kas ja kuidas õppekava veebi materjalid õpetajaid toetavad. Sellest tulenevalt püstitati eesmärk: välja selgitada kuivõrd on Eesti üldhariduskoolide kunstiõpetuse õpetajad õppetöö planeerimisel kasutanud loodud õppekava materjalide veebi ning milline on vajadus uute õppematerjalide järele tuginedes 2023. aastal ajakohastatud riiklikule õppekavale. Tulemuste väljaselgitamiseks viidi läbi küsitlus, millele vastas 45 tegevkunstiõpetajat. Tulemusi analüüsiti nii kvalitatiivselt, kui kvantitatiivselt. Selgus, et õpetajad kasutavad enim enda loodud ja digitaalseid õppematerjale. Olemasolevad õppematerjalid ei vasta õpetajate ootustele. Õppekava tugimaterjalide veeb leiab pigem vähest kasutust. Õpetajad vajavad rohkem praktilisi, kaasaegset kunsti ja disaini tutvustavaid õppematerjale.

Võtmesõnad: kunstiõpetus, õppematerjalid, õppekava materjalide veeb

ABSTRACT

Art Teachers' Expectations for Curriculum-Supportive Learning Materials in Estonian General Education Schools.

The implementation of the new art curriculum introduced several significant changes. In order to better support teachers and facilitate their adaptation, the working group created a website for curriculum materials. The present thesis provides an overview of the role and objectives of art education in general education schools as well as the changes introduced in the new art curriculum. It also examines the role, needs and importance of learning materials in art education, describes the currently available art education materials in Estonia as well as introduces the website of curriculum-supportive materials. The problem addressed in the present thesis is the lack of comprehensive information concerning the specific types of learning materials that art teachers need as well as whether the materials provided on the curriculum website adequately support their teaching practices. The aim of the current thesis is to investigate the extent to which art teachers in Estonian general education schools have utilized the developed curriculum materials website in their lesson planning and to evaluate the need for new learning materials based on the 2023 curriculum. In order to assess the results, a survey was conducted with responses provided by 45 practising art teachers. The results were analysed using both qualitative and quantitative methods. The findings revealed that teachers predominantly use self-created and digital materials. Existing learning materials do not meet teachers' expectations. The use of the curriculum-supportive materials website is limited. Teachers require more practical learning materials that introduce contemporary art and design.

Keywords: art education, learning materials, curriculum materials website

Sissejuhatus

Käesoleva magistritöö teemaks on *Eesti üldhariduskoolide kunstiõpetajate ootused riikliku õppekava toetavatele õppematerjalidele*. Magistritöö uurimisprobleem seisneb selles, et puudub info, kas ja millist õppematerjali kunstiõpetajad vajaksid ning kas ja kuidas õppekava materjalide veeb õpetajaid toetab.

Sellest tulenevalt on töö eesmärgiks välja selgitada, kuidas on Eesti üldhariduskoolide kunstiõpetuse õpetajad õppetöö planeerimisel kasutanud loodud õppekava materjalide veebi ning milline on vajadus uute õppematerjalide järele tuginedes 2023. aastal ajakohastatud riiklikule õppekavale.

Magistritöö eesmärgi saavutamiseks püstitati kolm uurimisküsimust:

1. Milliseid õppematerjale kunstiõpetuse õpetajad enda sõnul kasutavad?
2. Milline on kunstiõpetajate kogemus õppekava materjalide veebi kasutusega?
3. Millised on õpetajate õppematerjalidega seotud ootused ja vajadused?

Aastast 2023 kehtib kunstiõpetuses uus ainekava, mis on varasemaga võrreldes märkimisväärselt muutunud - rõhk on liikunud rohkem õppijakesksele lähenemisele, loovusele, visuaalkultuuri tähtsustamisele ning õppija isikliku arengu toetamisele (Haridus- ja Teadusministeerium, 2023; Haridus- ja Teadusministeerium, *s.a.*; Mändveer, 2023; Raudla, 2023).

Uuendused on toonud kaasa vajaduse uute või täiendavate õppematerjalide järele, mis oleksid paindlikud ja vastaksid kaasaegse õpikäsituse ootustele. Samas on õpetajatel, eriti alustavatel, raskusi vajalike materjalide leidmisel ja uue õppekava rakendamisel, mistõttu on toetavate materjalide kättesaadavus ning kvaliteet õpetajate jaoks väga olulised. (Raudla, 2023; Undusk, 2018)

Tuginedes uuele kunstiõpetuse ainekavale loodi jaanuariks 2024 ainevaldkonna töörühma poolt kunsti õppeprotsesside lehekülge (projektid.edu.ee/display/OKMV), kust leiab mitmeid ideid, vaatepunkte, meetoodilisi soovitusi õppetöö korraldamiseks. Tugimaterjal on mõeldud nii koolile kui ka õpetajatele. (Laanemäe, 2024)

Magistritöö esimeses peatükis käsitletakse kunstiõpetuse eesmärgi ja rolli üldhariduskoolis. Teises peatükis antakse ülevaade 2023. aasta õppekava üldistest muudatustest ja kunsti ainekavas toimunud uuendustest, võrreldes neid põhjalikult varasema, 2011. aasta ainekavaga. Kolmandas peatükis keskendutakse õppematerjalide rollile ja vajadusele kunstiõpetuses, kirjeldatakse olemasolevaid õppematerjale ning tuuakse välja nende tugevused ja kitsaskohad. Neljandas peatükis tutvustatakse õppekava tugimaterjalide

veebi, selle eesmärgi ja ülesehitust, kirjeldades ning analüüsides veebis pakutavate materjalide sisu ja kättesaadavust. Viendas peatükis kirjeldatakse uuringu meetodikad, sealhulgas valimi moodustamist, andmekogumise protsessi ning analüüsimeetodeid. Kuuendas peatükis esitatakse uuringu tulemused. Tööd lõpetab kokkuvõte, kus koondatakse uurimistöö peamised tulemused, vastatakse uurimisküsimustele ning tuuakse välja järeldused ning soovitusel edaspidiseks.

Uurimistöö annab väärtuslikku sisendit kunstiõpetuse tugimaterjalide arendamiseks ning aitab paremini mõista õpetajate praktilisi vajadusi uue õppekava valguses.

1. 2011. aasta riikliku õppekava arendusprotsessid

Alates 2011. aastast kehtiv väljundipõhine põhikooli riiklik õppekava (PRÕK) on andnud koolidele paindlikkust õppe mitmekesistamiseks, võimaldades õpetajal õpetada ja õpilasel õppida lähtuvalt oma võimetest ja huvidest. Kümne aastaga on aga ühiskonnas ja haridusteadustes toimunud märkimisväärsed arenguid, millele kooliharidus peab reageerima. Sellest tulenevalt on õppekava ajakohastamise protsess pidev ning selle alus tekib juba hetkest, mil senine õppekava koolidesse rakendub. (Gümnaasiumi riiklik õppekava, 2023; Haridus- ja Noorteamet, *s.a.*; Põhikooli riiklik õppekava, 2023)

Aastatel 2017–2023 on toimunud ulatuslik töö PRÕKi, GRÕKi ning lihtsustatud õppekavade nüüdisajastamiseks. 2017. aasta sügisel alustasid valdkondlikud ekspertrühmad riiklike õppekavade ainevaldkondade pädevuste ja õpitulemuste kaasajastamist. Pika ja mitmeastmelise protsessi tulemusena töötati välja uued ettepanekud õpitulemusteks, mida katsetati 2019/2020. õppeaastal seitsmes üldhariduskoolis koostöös Tallinna ja Tartu Ülikooliga. (Gümnaasiumi riiklik õppekava, 2023; Haridus- ja Noorteamet, *s.a.*; Põhikooli riiklik õppekava, 2023)

Aastaks olid valminud PRÕKi ja GRÕKi üldosade muudatusettepanekud, mis toetasid ainevaldkonnakavade uuenemist ja ühtsemat rakendumist. Järgmisel aastal, 2022. jaanuaris, alustas Haridus- ja Teadusministeerium ekspertrühmade ettepanekute põhjal Vabariigi Valitsuse määruste muutmise eelnõu väljatöötamist. 23. veebruaril 2023 kinnitas Vabariigi Valitsus riiklike õppekavade muudatused. Samal kuupäeval kinnitati ka eelnõu seletuskiri, milles kirjeldatakse tehtud muudatusi nii üldosades kui ka ainevaldkondades. Valikõppeainete ja -kursuste kavad ning läbivad teemad on esitatud eraldi dokumentidena. (Gümnaasiumi riiklik õppekava, 2023; Haridus- ja Noorteamet, *s.a.*; Põhikooli riiklik õppekava, 2023)

Õppekavade rakendamise sujuvuse tagamiseks loodi mitmed töörühmad, kelle ülesandeks on välja töötada kooli õppekava koostamist ja õpetajat toetavad meetodilised materjalid, mis valmivad 2024. aasta alguses: PRÕKi ja GRÕKi osas jaanuariks ning PLRÕKi osas aprilliks. (Gümnaasiumi riiklik õppekava, 2023; Haridus- ja Noorteamet, *s.a.*; Põhikooli riiklik õppekava, 2023)

Aasta jaanuaris avaldatud õppeprotsessi kirjeldused sisaldavad õpetajale praktilist tuge: soovituslikku ainesisu õpitulemuste saavutamiseks, soovituslikke praktilisi töid, meetodilisi juhiseid ning viiteid õppematerjalidele. Need materjalid on mõeldud toetama uue õppekava rakendamist ning tagama selle parema mõtestatuse koolide igapäevatoos.

(Gümnaasiumi riiklik õppekava, 2023; Haridus- ja Noorteamet, *s.a.*; Põhikooli riiklik õppekava, 2023)

1.1 Kunstiõpetuse eesmärgid ja roll üldhariduskoolis

Põhikooli riiklikus õppekavas (2023) seisab, et kunsti õppeaine eesmärk on julgustada õppijat avastama ning rakendama oma võimeid kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning nendega suhestujana, aidates seeläbi kaasa kultuuri säilitamisele ja edasikandmisele.

Kunstiõpetuse eesmärk ei piirdu aga ainult visuaal-kultuurialaste teadmiste ja oskuste kujundamisega, vaid toimib ka vahendina õpilase üldarengu toetamisel. Kunst toetab õppija loovust ja isikuomadusi, arendades oskust lahendada probleeme uudsel viisil ning jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja soovitud tulemusteni. Nende kaudu õpib laps märkama enda ümbritsevat keskkonda, reflekteerima enda kogemusi ning mõtete ja tunnete väljendamist erinevatel viisidel. (HTM, *s.a.*; Tuulmets, 2010)

Kunsti õppeaine ja ainekava on paindlikud ja mittelineaarsed, mis võimaldab õppesisu punktide kombineerimist ilma kindla järjekorrata. Ainekava ei sisalda konkreetseid tööülesandeid, jättes nende valiku ja vormi õpetaja loovuse ja metoodika hooleks. Tundides käsitletakse ning kombineeritakse erinevaid tehnika-, vormi-, värvi-, ruumi-, stiili-, kunstiajaloo, tõlgendamise jne küsimusi, pöörates erilist tähelepanu loodava teose sisule ja sõnumile. Kunstiõpetaja peab lähtuma tänapäeva kontekstist, et tagada õpetatava eesmärgid, sisu ja tulemuse õpilase jaoks. (Köster, *et al.*, 2010, Tuulmets, 2010)

Kunstiõpetajatel on raske kujundada arusaama sellest, kuidas kunstide õpetamine ja õppimine kogu õppekavas peaks välja nägema. Kunstiõpetajad peavad teadma kunstipedagoogika põhitõdesid, et nad saaksid edasi anda vajalikke kogemusi eesmärgipärasteks õppetundide läbiviimiseks. (Buck & Snook, 2016)

2. Õppekava üldised muudatused aastast 2023

Aastal 2016 loodi Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt lähteülesanded põhikooli- ja gümnaasiumiastme ainekavade edasiseks arenguks. Ainekavade uuendamisel pöörati esmajoonel tähelepanu neljale olulisele aspektile. Esile tõsteti üldpädevuste lõimimist ainete õpetamisesse, ainekavade ülekoormuse vähendamist ning fookuse nihutamist sisendipõhiselt õppelt väljundipõhisele õppele. Samuti rõhutati kaasava hariduse ja eri tasemel lihtsustatud

õppe eesmärkide seostamist riiklike õppekavade põhimõtetega. Need suunad kujunesid välja ainevaldkondades tuvastatud probleemide põhjal. (HTM, 2023)

Peamised probleemkohad olid (HTM, 2023):

- Ainekavade õpitulemused keskenduvad peamiselt teadmistele, kajastades vähesel määral õpilaste oskusi ja hoiakuid ning on vähe seotud alusväärtuste, üldpädevuste ja ainevaldkonnakavade üldosadega.
- Ainekavade detailsus piirab võimalust kohandada õppesisu vastavalt õpilaste individuaalsetele vajadustele.
- Õppetegevuste kaudu sõnastatud õpitulemused ei soodusta õpilastele tagasiside andmist.
- Kohustusliku õppe mahu täitmine ei jäta koolidele piisavalt võimalusi pakkuda õpilastele erinevaid väljundeid ega koostada oma eripärale vastavat õppekava.
- Liiga jäik õppekava piirab õpilaste kaasamist eesmärgistamisesse ning õppeprotsessi kavandamisesse, see pärsib valmisolekut elukestvaks õppeks ning iseseisvaks õppimiseks.

2017. aastal loodi ekspertgrupid, kes alustasid ainekavade analüüsi ning õpitulemuste arendamist (HTM, 2023)

2.1. Kunsti õppeaine roll ja muudatused riiklikus õppekavas

Põhikooli riiklikus õppekavas (Haridus- ja Teadusministeerium, 2023) seisab, et kunsti õppeaine eesmärk on julgustada õppijat avastama ning rakendama oma võimeid kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning nendega suhestujana, aidates seeläbi kaasa kultuuri säilitamisele ja edasikandmisele.

Kunstiõpetuse eesmärk ei piirdu aga ainult visuaal-kultuurialaste teadmiste ja oskuste kujundamisega, vaid toimib ka vahendina õpilase üldarengu toetamisel. Kunst toetab õppija loovust ja isikuomadusi, arendades oskust lahendada probleeme uudsel viisil ning jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja soovitud tulemusteni. Nende kaudu õpib laps märkama enda ümbritsevat keskkonda, reflekteerima enda kogemusi ning mõtete ja tunnete väljendamist erinevatel viisidel. (HTM, *s.a.*; Tuulmets, 2010)

Kunsti õppeaine ja ainekava on paindlikud ja mittelineaarsed, mis võimaldab õppesisu punktide kombineerimist ilma kindla järjekorrata. Ainekava ei sisalda konkreetseid tööülesandeid, jättes nende valiku ja vormi õpetaja loovuse ja meetoodika hooleks. Tundides

käsitletakse ning kombineeritakse erinevaid tehnika-, vormi-, värvi-, ruumi-, stiili-, kunstiajaloo, tõlgendamise jne küsimusi, pöörates erilist tähelepanu loodava teose sisule ja sõnumile. Kunstiõpetaja peab lähtuma tänapäeva kontekstist, et tagada õpetatava eesmärgid, sisu ja tulemuse õpilase jaoks. (Köster, *et al.*, 2010, Tuulmets, 2010)

Kunst põhikooli ja gümnaasium ainekavades on avara õppesisuga aine, see tähendab, et riikliku õppekava õpitulemused saab saavutada mitmel viisil (Põhikooli riiklik õppekava, 2023). Õppekava mõtestades ja tõlgendades mõjutavad õpetajaid nende väärtused, uskumused ja kogemused (Arov *et al.*, 2024; März & Kelchtermanz, 2013; Schwab, 1969). Kui õppekava ei ole õpetajate arusaamade ja praktikatega kooskõlas, võivad õpetajad sellest eemalduda (Bümen & Holmqvist, 2022).

Uue õppekava rakendamisel kogevad õpetajad erinevaid raskusi ja probleeme. Õpetaja peab leidma viisi riikliku õppekava raames tegutsemiseks, lähtudes õppija, õppesisu ja konteksti kaalutlemisest (Schwab, 1973). Koolis on õppekava koostamine sageli kollektiivne, kuid kunstiõpetajad jäävad oma aine küsimustes tihti üksi (Heidmets, 2016). Samas on kunstiõpetajad olnud aktiivsemad riikliku õppekava arendusprotsessis (Viirpalu *et al.*, 2014).

Õppekava vabamad tõlgendamisvõimalused toovad kaasa küsimusi õppesisu ja -tegevuste valikul (Mikser *et al.*, 2016). 2011. ja 2023. aasta õppekavad on vähendanud kunsti ainekava detailseid ettekirjutusi ja õpitulemusi. Olulisel kohal on õppijakesksus ja õpilase poolt saavutatavad pädevused (PRÕK, 2023).

Õppekava ei tee õpetajatele rangeid ettekirjutusi ja ei määra kindlaks õppesisu, see tähendab, et see jätab õpetajale suure otsustusvabaduse. Siiski ei ole selle suure otsustusvabadusega kerge toime tulla ning õpetajad ootavad selgemaid juhiseid ja õppematerjale (Viirpalu *et al.*, 2014). Õpetajatel, eriti algajatel, võib olla keeruline leida tuge üha lakoonilisemaks muutuvatest juhendmaterjalidest.

Järgnevalt antakse ülevaade 2011. ja 2023. aasta kunsti ainekavade peamistest sarnasustest ja erinevustest (HTM, 2023).

2011. aasta kunstiõpetuse ainekava algab õppe- ja kasvatusesmärkide kirjeldusega, samas kui uues, 2023. aasta ainekavas õppe- ja kasvatusesmärkide peatükki eraldi välja toodud ei ole (HTM, 2023).

Mõlemas ainekavas tuleb esile visuaalkultuuri ja loovuse tähtsus. Ainekavad rõhutavad visuaalset kirjaoskust ja kunsti rolli maailmast arusaamisel. Ainekavades kirjeldatakse kunsti mitte ainult tehniliste oskuste arendajana vaid ka loovuse ja eneseväljenduse vahendina. Kummaski ainekavas on eraldi peatükk valdkonnasisese

lõimingu kohta. Kunsti lõimitakse teiste õppeainetega - ajalugu, loodusõpetus, et õpilased mõistaksid aine laiemaid tähendusi ja konteksti. Mõlemad kavad rõhutavad ajastu ja kunstisuundade mõistmist, kuigi lähenemine on kummalgi kaval erinev. 2011. aasta kavas tuuakse välja vajadus siduda minevik ja tänapäev, mis jätkub ka 2023. aasta ainekavas. (HTM, 2023)

Samuti on jätkuvalt olulised õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Mõlemas ainekavas rõhutatakse, et kunst pole ainult loominguline tegevus, vaid ka mõtestamise ja analüüsi protsess. Refleksioon, analüüs ja kriitiline mõtlemine on mõlemas dokumendis olulised osad. (HTM, 2023)

2011. aasta ainekava üldine fookus on visuaalsel haridusel, kunstioskustel, eneseväljendusel ning lõimikul, samas kui 2023. aasta ainekavas kirjeldatakse visuaalkultuuri laiemalt, rõhutakse eksperimentaalsusele ning muutuvale kunstimaailmale. 2011. aastal seostatakse kunsti visuaalkultuuriga, kuid fookuses on traditsioonilised kunsti väljendusvormid. 2023. aasta ainekavas on visuaalkultuur keskse lähenemisega - see hõlmab nii kunsti kui ka igapäevast keskkonda, sh reklaam, disain, mood, sotsiaalmeedia jne. (HTM, 2023)

Kunstiajaloo käsitus on ainekavades samuti erinev - 2011. aastal ei ole kronoloogiline ülevaade oluline, vaid keskendutakse teemadele ja seostele, kui 2023. aastal rõhutatakse, et kunst on pidevas muutuses (HTM, 2023).

Mõlemas ainekavas on loovus olulisel kohal, kuid 2011. aastal lähenetakse sellele läbi traditsioonilise kunstitegevuse, samas 2023. aastal nähakse kunsti jälle pidevalt muutuvana ning lähenetakse loovusele läbi eksperimenteerimise (HTM, 2023).

Ainekavades on erinevus ka õpetaja rollil - 2011. aastal õpetaja juhib õppeprotsessi ja tutvustab kunstiajaloo teemasid, 2023. aastal on õpetaja „kunstiga suhestuja“, kelle hoiakud ja avatus muutustele on olulised. 2023. ainekavas on õpitulemused paindlikumad - õpetaja ja õpilased saavad ise kujundada enda õpetamis- ja õpiteekonna, 2011. aastal on õppeprotsessi kirjeldatud järjepidevana ning seotud praktiliste loovtegevustega. (HTM, 2023)

Muutus on toimunud ka osaoskuste kirjelduses - 2023. aasta ainekava osaoskused on paremini kategoriseeritud ning muudetud on ka etappide nimed ja kirjeldused. (HTM, 2023)

Eelnevale tuginedes saab tuua välja viis kõige olulisemat muutust:

- 2011. aasta ainekava keskendus rohkem traditsioonilisele kunstiõpetusele, kus olid tähtsad visuaalne haridus ja kunstitehnikad;
- 2023. aasta ainekava on laiemalt seotud visuaalkultuuriga ning rõhutab kunsti muutlikkust ja eksperimenteerimist;

- õpetaja roll on muutunud – varem oli ta teadmiste vahendaja, nüüd aga suunaja ja dialoogipartner;
- 2023. aasta kava annab rohkem vabadust nii õpetajale kui ka õpilasele – õpitulemused on paindlikumad ning lähtuvad rohkem isiklikest ja ühiskondlikest teemadest;
- disaini ja praktilise loovprotsessi rõhutamine on uues ainekavas olulisemal kohal.

Hindamise põhimõtetes viidi sisse samuti mitmeid muudatusi, kuid on ka tegureid, mis jäid muutumata. Hindamise eesmärk jäi kummaski ainekavas samaks - rõhutatakse, et hindamine toetab õpilaste arengut, suunab õppimist ja innustab loovust. Mõlemas ainekavas peetakse oluliseks nii numbrilist hindamist kui ka sõnalist tagasisidet, et aidata õpilastel mõista oma edusamme ja arenguvõimalusi. Samuti arvestatakse hindamisel kunstialaseid teadmisi, loovust, isikupära ja eneseväljendust. Mõlemas ainekavas rõhutatakse kirjalike tööde puhul nii sisu kui ka õigekirja olulisust. Mõlemad versioonid käsitlevad nii kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist. (HTM, 2023)

2023. aasta ainekava hindamise põhimõtted on oluliselt paindlikumad ja õppijakesksemad võrreldes 2011. aasta versiooniga. Kui varasem ainekava keskendus peamiselt õpitulemuste saavutamisele, siis uuemas ainekavas on suurem rõhk individuaalsel arengul, refleksioonil ja üldpädevuste kujunemisel. Erinevalt 2011. aastast, kus õpilaste enesehindamist ja kaaslaste tagasisidestamist ei rõhutatud, soodustab 2023. aasta ainekava iseseisvust, loovust ning õpilaste aktiivset osalust hindamisprotsessis. Lisaks arvestatakse uues ainekavas erinevaid hindamisvorme, sealhulgas väljaspool kooli omandatud teadmisi ja oskusi. Samuti toetatakse loovust ja kultuurilise huvi kujundamist, tööprotsessi dokumenteerimist ning diferentseeritud hindamist, mis võimaldab läheneda õppijatele individuaalselt ja nende tugevusi silmas pidades. (HTM, 2023)

Õpikeskkonna käsitluses esinevad samuti mitmed sarnasused ja erinevused 2011. ja 2023. aasta kunstiõpetuse ainekavade vahel. Mõlemad rõhutavad spetsiaalse kunstiõpperuumi olulisust, mis peab võimaldama nii individuaalset kui ka rühmatööd, sisaldama reguleeritava kõrgusega molberteid või joonistusaluselgaid laudu, tööde kuivatamise ja hoiustamise võimalust ning sobivat valgustust. Lisaks on vajalikud mitmekesised töövahendid ja materjalid, kunstialased raamatud, teatmeteosed ning digitaalsed töövahendid. (HTM, 2023)

Erinevused ilmnevad aga suure osas õpikeskkonna mõtestamises: 2011. aasta ainekava keskendub peamiselt füüsilisele ruumile ja tehnilistele tingimustele, samas kui 2023. aasta ainekava lisab sellele vaimse ja sotsiaal-emotsionaalse keskkonna tähtsuse,

rõhutades kiusamis- ja vägivallavaba, hoolivat ja toetavat õpikeskkonda. 2011. aastal eelistatakse traditsioonilist klassiruumi, 2023. aastal laieneb õppimine ka muudesse keskkondadesse, nagu linnaruum, kultuuriasutused ja kooliümbrus. Uues ainekavas rõhutatakse ka psühholoogiliste baasvajadustega arvestamist, usalduslike suhete ja hinnangutevaba arutelude olulisust. (HTM, 2023)

2011. aasta ainekava keskendub rohkem füüsilistele ja tehnilistele aspektidele, samas kui 2023. aasta ainekava on õppijasõbralikum ja kaasavam, pöörates tähelepanu ka vaimsele ning sotsiaalsele heaolule. (HTM, 2023)

Järgmises peatükis antakse ülevaade õppematerjalide rollist ja vajadusest kunstiõpetuses.

3. Õppematerjalide roll, vajadused ja olulisus kunstiõpetuses

Põhikooli riiklikus õppekavas (2023) seisab, et põhikoolis õpet kavandades ja korraldades tuleb rakendada nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid õppematerjale.

Õppematerjali võib defineerida kui mitmesugust kirjasõnalist või pildilist materjali, sealhulgas ka kõikvõimalikud mänguvahendid, mudelid jms (Kärtner, Maiberg, Rikker, Tuuling & Voltein, 2006; Pedastsaar, 2013). Õppematerjal peab olema sihtrühmale mõistetav, korrektselt disainitud, autoriõigusi arvestav ning õppeprotsessi ja õpilase igakülgset arengut toetav (Kärtner *et. al.*, 2006; Marandi, 2019). Õppematerjalide maht ja sisu varieeruvad palju nii ainete lõikes kui ka õppeastmeti. Koolides on palju sellist õppematerjali, mis ei ole seotud kindla aine või klassiga. (Pedastsaar, 2013) Hea õppematerjal toetub kommunikatiivsele meetodile ning sisaldab ülesandeid, mis on selgelt seotud õpieesmärkidega ja aitavad õpilastel arendada mõtlemis-, probleemilahendus- ning analüüsi- ja võrdlust. (Kitsnik, Krall & Metslang, 2014)

Õppematerjalide tõhusus sõltub nii õpetajale antavatest valikuvõimalustest kui ka materjalide sisulisest kvaliteedist. Kui õpetajale antakse liigne valikuvabadus, võib see mõjuda vastupidiselt ehk materjal ei toeta õppimist. Õppematerjale luues, peab olema tagatud, et “baas” õppematerjalid on sisuliselt täpsed, täielikud ning pedagoogiliselt tõhusad, pakkudes selget õppimise eesmärki ja mitmeid võimalusi õpilaste ideede selgitamiseks. (Davis & Krajcik, 2005)

Undusk (2018) viis läbi magistr töö raames uurimuse alustavate kunstiõpetajate seas. Uurimuses selgus, et kunstiõpetajad tunnevad vajadust eelkõige mõne baasmaterjali järele, millele toetudes saab enda tunde planeerida. Lisaks tõid õpetajad välja, et vajaka on ka

elementaarsetest lisamaterjalidest. Õpetajad olid ühel arvamusel, et kunstiõpetuses on kindlasti õppematerjale vähe ning vajadus nende järele suur. (Undusk, 2018)

3.1 Olemasolevate kunstiõpetuse õppematerjalide kirjeldus

2016. aastal viis SA Innove läbi õppematerjalide kaardistamise, millest selgus, et põhikooli kunstiõpetuse õpikud on olemas kõigis kolmes kooliastmes, kuid vajavad ajakohastamist vastavalt muutunud õpikäsitusele ja ainekavadele. Puudujääke täheldati kunsti õpetamise koostisosade, ideede arendamise, loovate väljendusvahendite kasutamise, visuaalkultuuri teadmiste, mõtestamise ja refleksiooni käsitlemisel. Lisaks toodi esile kvaliteetsete digimaterjalide nappus nii õpetajatele kui ka õpilastele. Kuigi internetist leiab palju videoid, on nende tase ebaühtlane ning need võivad sisaldada eakohatuid reklaame. Samuti vajavad tänapäeva kunstiga seotud teemad põhjalikumat lahtimõtestamist. Tõdeti, et vajalik on eestikeelne keskkond, mis pakuks õppekavale vastavat materjali. Eriti vajavad teise kooliastme materjalid edasiarendamist, et toetada muutuva õppekava ja ainetevahelise lõimingu rakendamist. (SA Innove, 2016, viidatud Roost, 2023 järgi)

Jaauariks 2024 loodi Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt “Õppekava materjalide veeb”, kust leiab soovituslikud juhised 2023. aasta märtsist kehtima hakanud ajakohastatud riiklike õppekavade rakendamiseks. Kunstiõpetuse ainevaldkonna töörühma poolt koostati kunsti õppeprotsesside lehekülg, mis on mõeldud õpetaja töö toetamiseks, õppeprotsesside mõtestamiseks ning õppija arengu toetamiseks. Õppekava materjalide veeb toetab õpetajaid töökava koostamisel. Lehekülg pakub juhiseid klassis arenguliste iseärasustega arvestamiseks, soovituslikke osaoskuste jaotusi erinevates kooliastmetes, meetodilisi soovitusi, näiteid õppe diferentseerimiseks jpm. (HTM, *s.a.*; Laanemäe, 2024)

Eestis on olemas erisuguseid tugimaterjale: õpikud, töövihikud ja erinevad veebikeskkonnad. Eesti Kunstihariduse Ühingu veebilehelt leiab mitmeid soovitusi erinevatele programmidele ning e-õppematerjalidele, näiteks *pixlr.com*, *canva.com* jt.

Olemasolevate tugimaterjalide sisu keskendub enamasti kunstiajaloole, kunstimeetoditele ja kunstitehnikatele. Kunstiajaloo materjalid on koondunud peamiselt raamatutesse. Tänapäeval on kasutuses uuemad trükised nagu “Kunstiajalugu esiajast realismini. Kunstiajalugu gümnaasiumile. I osa” ja “Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil. Kunstiajalugu gümnaasiumile. II osa.” Esimese raamatu autoriteks on Heie Marie Treier ja Sigrid Abiline. Autorid on loonud enda raamatule tutvustava video, kus kirjeldavad raamatu sisu, tuues väljas asjaolu, et nende jaoks oli oluline kirjutada õpik inimliku ja sooja

teksina, et õpilastel säiliks rõõm õppimisest. Samuti oli autorite jaoks oluline õpikus kirjeldada ka kunstiteoste taustalugusid, mis tagab pikema arutelu klassiruumis ning tekitab õpilastes emotsioone. Autorid peavad ka oluliseks Eesti kunstiajalugu ning on seda ka õpikus kirjeldanud. (Abiline & Treier, 2017) Teine osa on kirjutatud Sigrid Abiline ja Lumi Kristin Vihterpal poolt. Õpik käsitleb kunsti alates 19. sajandi lõpust kuni nüüdiskunsti, pöörates erilist tähelepanu modernistlike kunstivoolude kujunemisele ja postmodernismi väljendusele kunstis, samuti Eesti kunsti arengule 20. sajandi muutlikes poliitilistes oludes. (Abiline & Vihterpal, 2020).

Õpikutele lisaks on valminud ka peatükke toetavad lisamaterjalid, mis on kättesaadavad vabavarana. Eelnevalt on ilmunud Jaak Kangilaski raamat “Üldine kunstiajalugu”, kuid see on üle 20 aasta vana.

Veebis leidub mitmed kunsti õppematerjalide kogumeid, üks neist on näiteks e-Koolikott. Digiõppevara portaal sisaldab õppeaineid eri valdkondadest, sealhulgas kunstiajalugu, värviõpetus jpm. E-Koolikott pakub õpetajatele võimalust rikastada aineõpet kaasaegsete õppematerjalidega, samas kui õpilased saavad õppematerjalide abil iseseisvalt õppida. (Haridusportaal, *s.a.*).

Eesti Kunstikoolide Liidu kodulehelt leiab viiteid erinevaid teemasid käsitlevatele kunstiülesannetele, mis on loodud kunstiõpetajate poolt iga-aastaselt korraldatavate õppeülesannete konkursside raames (Eesti Kunstikoolide Liit, *s.a.*).

Samuti on ilmunud kaheosaline kunstiõpik, mis peamiselt keskendub III kooliastmele. Seal leiab mitmekesiseid ülesannete ning tehnikate soovitusi. Esimene osa on välja antud aastal 2005 Anu Purre poolt. Raamat käsitleb värviõpetust, kompositsiooni ja muuseumipedagoogikat. Teine osa, mille autoriteks on Kristi Laanemäe, Jelena Levtsenkova, Anu Lüsi, Anu Purre, ilmus aastal 2008, keskendub kolmele teemale: muutuv kunst, vormimängud ja multimeedia.

2023. aastal loodi veebilehekülj *Tife.eu*. See on keskkond, mis pakub õpetajatele platvormi digitaalsete õppematerjalide jagamiseks, müümiseks ning ostmiseks. Tife platvormil leitavate õppematerjalide sisu on suunatud I-III kooliastmele. Õppematerjalide hulgast leiab erinevaid temaatilisi töölehti, ülesandeid ja mängulisi lähenemisi, sealhulgas värviõpetust ja kunsti ajalugu tutvustavad mängud. (Tife Edu OÜ, *s.a.*)

Veel on Edna Vahter loonud kolm tööraamatut: 1., 2. ja 3. klassile. Nendest leiab erinevaid ülesandeid, mis hõlmavad nii kujutamiseõpetust, värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetust. Tööraamatutes tutvustatakse ka kunstiliike, tehnikaid ja erinevaid

materjale, mida saab kasutada kunstitundides. Ülesannete peamine fookus on suunata õpilast vaatama, võrdlema, ise katsetama ning kogema. (Vahter, 2008, 2009, 2022)

4. Õppekava materjalide veebilehe kirjeldus ja eesmärk

Jaauariks 2024 loodi Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt “Õppekava materjalide veeb”, kust leiab soovituslikud juhised 2023. aasta märtsist kehtima hakanud ajakohastatud riiklike õppekavade rakendamiseks. Kunstiõpetuse ainevaldkonna töörühma poolt koostati kunsti õppeprotsesside lehekülg, mis on mõeldud õpetaja töö toetamiseks, õppeprotsesside mõtestamiseks ning õppija arengu toetamiseks. (HTM, *s.a.*)

Veebilehel on õpitulemused ja õppesisu struktureeritud kooliastmete kaupa. Õpitulemused ei ole kirja pandud kohustuslikena vaid soovitusena ning õpetajatel on vabadus neid vastavalt enda soovile ümber korraldada. Teemade alla kuuluvad visuaalne kirjaoskus, kunstitehnikad, disain, kunstiajalugu ja kultuur. (HTM, *s.a.*)

Õppekava materjalide veeb toetab õpetajaid töökava koostamisel. Sealt leiab terviklikke õppeühikute näiteid ning viiteid vabavaralisele õppevarale. Lehekülg pakub juhiseid klassis arenguliste iseärasustega arvestamiseks, soovituslikke osaoskuste jaotusi erinevates kooliastmetes, meetoodilisi soovitusi, näiteid õppe diferentseerimiseks jpm. (HTM, *s.a.*; Laanemäe, 2024)

4.1 Õppekava materjalide veebi kunstiõpetuse õppesisu kirjeldus

Tugimaterjalide veebilehel on õppesisu jagatud kolme kooliastmesse: I, II ja III kooliaste. II ja III kooliastme sisu on jagatud viite erinevasse kategooriasse: visuaalne kirjaoskus; kunstitehnikad ja loominguline eneseväljendus; disain ja disainiprotsess; kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud; kunst ja kultuur ühiskonnas. Samas I kooliastmes on kategooriaid neli, kus kaks viimast teemat põimitud ühte: kunsti, kultuuri ja ühiskonna seosed. Iga teemaploki juures on lahti kirjutatud õppesisu, mille juurde on lisatud soovituslikud õppematerjalid. Kõik veebilehel olevad õppematerjalid on Internetis vabavarana kõigile kättesaadavad. Veebilehel on lisatud mitmeid e-Koolikoti õppematerjale, kuid need ei ole enam kahjuks kättesaadavad.

Visuaalse kirjaoskuse teemaplokis on kõikidel kooliastmetel välja toodud ühine õppematerjal “Õpetajale kujutamise elementide ülevaade”, kust leiab kunstiõpetuse ülesannetega seonduvad mõisted. I kooliastme õppematerjalidest leiab veel

Arhitektuurimuuseumi õppematerjali, milles on mitmeid arhitektuuriga seotud ülesandeid, kus on lõimitud näiteks matemaatikat ja loodusõpetust. Nende kaudu tutvustatakse õpilastele selle alaga seotud ameteid. Samuti leiab lingi Eesti Lastekirjanduse Keskuse kodulehele, kus on koondatud info Eesti illustraatorite kohta. Google Arts & Culture platvormil saab tutvuda virtuaalnäitustega ja koguda infot kunstnike teoste kohta. II kooliastme õppematerjalides on inglise keelne õppematerjal, kus on analüüsitud liikumise kujutamist. III kooliastme õppematerjalidest leiab loovprotsesside refleksioonimudeli reflekteerimise toetamiseks. Samuti on olemas joonestus-, kujundus- ja fototöötlusprogrammide soovitusel, näiteks Canva, Create, Pixlr, Fotoram. Lisaks leiab videomaterjali kunstiteoste tõlgendamise läbi kirjanduse näidete.

Teise teemaploki, kunstitehnikad ja loominguline eneseväljendus, I kooliastmes õppematerjalide soovitusel puuduvad. II kooliastmes olid välja toodud juba eelnevalt nimetatud joonestus-, kujundus- ja fototöötlusprogrammide soovitusel. Peamiselt leiab teemaplokist erinevaid videosid, mis annavad ülevaate värviõpetusest, valgusõpetusest: varjude tekkimisest ning portree joonistamisest. II ja III kooliastme materjalides on videod ühe- ja kahe punkti perspektiivi õpetusest. 7. - 9. klassi õppematerjalidest leiab trükitehnikat tutvustava lehekülje, kus on mitmeid videosid ja soovitusi, kuidas teostada erinevaid trükke. Lisaks leiab mitmeid kunsti ja kultuuri tutvustavaid väljaandeid: Sirp, Kunst ja Määrileht. Samuti on lisatud link Kumu näituse vaadetele, kus on info toimunud näituste kohta.

Disaini ja disainiprotsessi 1.-3. klassi õppematerjalides on kirjas kaks ingliskeelset artiklit. Üks kajastab toolide ajalugu ning teises on 10 soovitusel, kuidas valmistada *moodboard*'i (eesti k meeleolutahvel). 4.-6. klassi materjalides on kasutamiseks kaks *Wikipedia* linki, millelt leiab rohkem infot disaini ja disainiprotsessi kohta. Lisaks on *TED talk* graafilise disaineri elukutsesest, erinevad programmid õpilaste kaasamiseks disainiprotsessi õpetamisel ning veebilehed mõttekaardi loomiseks: *Padlet*, *Wooclap*, *Maindmaps*. II ja III kooliastmel on lisatud ühine tööleht: KUMU väljatöötatud tegevusleht, kus saab läbi teha erinevaid disaini ülesandeid. III kooliastmes on kasutamiseks saadaval loovuurimuse õppematerjalid ja võimalikud uurimismeetodid, mida leiab veebilehelt *Loojauuri.ee*. Lisatud on ka Kalli Kaldi õppevideo portree joonistamise õpetamisest.

Neljandas teemaplokis, kunstiajalugu, visuaalkultuur ja kunstnikud, on II kooliastmes välja toodud Eesti Muuseumide veebivärv MUIS, kus on võimalik tutvuda Eesti muuseumide kogudega ning Eesti mõisaportaali, kus saab koguda infot erinevate Eestis asuvate mõisade kohta. III kooliastmes on palju linke KUMU digikogusse ning töölehtedele, mis kajastavad Eesti kirikukunsti, Lääne-Euroopa ja Venemaa kunsti 16.-20. sajandil,

nüüdiskunsti. Lisaks leiab lingi Eesti kunstnike tutvustavale lehele ning saab tutvuda nende osalemisega Veneetsia biennaalil veebilehel *cca.ee*.

Viimane teemaplokk, kunst ja kultuur ühiskonnas, I kooliastme õppematerjalidest leiab tutvustava video, mis annab ülevaate, kes on autor. Teises kooliastmes on suunatud tähelepanu keskkonnale ning digitaalsele jalajäljele. Leiab materjale nii teema tutvustamiseks kui teema analüüsimiseks. Lisatud on ka KUMU kogude põhjal koostatud tööleht, mille abil on võimalik õpilasel koostada oma näitus. Kolmanda kooliastme materjalides on nii kunstikoolide näidisõppekava kui ka intellektuaalomandi põhimõtteid tutvustav video 9.-11. klassidele.

Õppekava materjalide veebi kunstiõpetuse õppesisust leiab väga palju ja mitmekesiseid õppematerjale, mida saab kasutada erinevates kooliastmetes. Eelnevast tulenevalt tekkis magistritöö autoril soov teada saada, milline on kunstiõpetajate kogemus õppekava materjalide veebiga ning milliseid materjale õpetajad sealt kasutavad. Töö autori arvates on õppekava materjalide veebil väga suur potentsiaal, kui lehekülj oleks kasutajale mugav ning õppesisu oleks lihtsasti leitav.

5. Uurimuse metoodika

Metoodika peatükk annab ülevaate, kuidas ja milliste meetoditega viidi läbi uuring.

Uurimisküsimustele vastuste saamiseks viidi läbi küsitlus.

Peatükk koosneb kolmest alapeatükist, kus esimeses antakse ülevaade valimist ning selle moodustamise põhimõtetest. Teises alapeatükis kirjeldatakse andmekogumist, kolmandas tutvustatakse ning põhjendatakse uurimisprotseduuri.

5.1 Valim

Valimi moodustamisel oli uurimistöös ainsaks tingimuseks, et kõik küsitluses osalenud oleksid tegevkunstiõpetajad. Muid kriteeriumeid soo, vanuse, töökogemuse jms põhjal ei sätestatud.

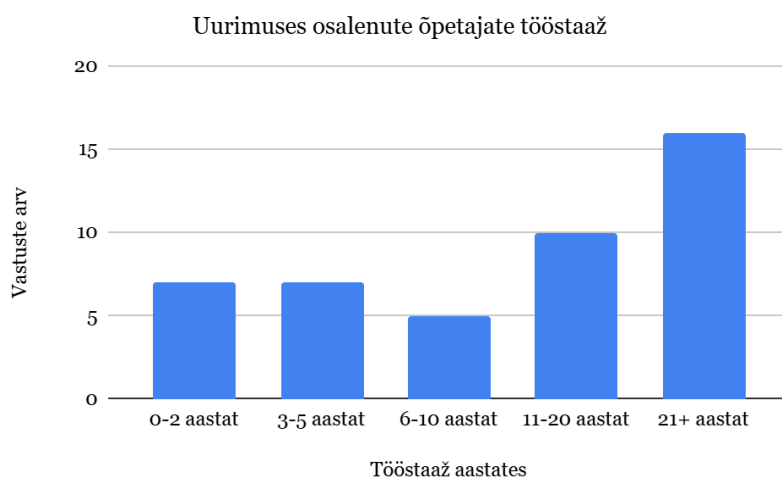
Valimi moodustamiseks kasutati eesmärgist lähtuvat ehk ettekavatsetud valimit. Ettekavatsetud valimi puhul valib uurija osalejad oma teadmiste, kogemuste ja eelteadmiste põhjal, püüdes leida populatsioonist kõige tüüpilisemad esindajad. Seda meetodit kasutatakse olukordades, kus juhuslik valik ei ole võimalik. (Õunapuu, 2014).

Antud uuring hõlmab kõiki Eesti maakondi, seega kasutati uuringus osalevate õpetajate leidmiseks erinevaid koole koondavaid veebilehti (*koolikaart.hm.ee*, *www.hol.ee/et/kool*, *teatmik.haridus.ee/koolid/locations/* ja *www.virumaa.ee/haridus/*). Kunstiõpetajate kontaktide leidmiseks kasutati erinevate koolide kodulehtesid, mis olid veebis kergesti leitavad.

Uuringus osalemine oli vabatahtlik. Õpetajate isiklikke andmeid hoitakse konfidentsiaalsetena ning ei seostata kuidagi uurimistulemustega. Uuringus osalevate õpetajate vastuseid nägi vaid uurimistöö autor ning juhendaja. Anonüümsus võimaldas uuritaval vabamalt ja avatumalt enda kogemusi hinnata. Valim oli mitmekesine, kajastades erinevaid piirkondi ja koolide tüüpe.

Valimi moodustasid 45 õpetajat, kelle tööstaaž oli üks kuni 37 aastat (vt joonis 1). Tabeli koostamisel lähtus töö autor tööstaaži vahemike määramisel näiteid jaotustest, mida kasutatakse teaduslikes uuringutes, nt TALIS või mitmesugused haridusuuringud. Väga algajaid õpetajaid, kelle tööstaaž aastates on 0-2, moodustasid 15,6% vastanutest. Oma varajase õpetajakarjääri alguses, ehk 3-5 aastat tööl olnud õpetajad, moodustasid samuti 15,6% vastanutest. Keskmise staažiga (6-10 aastat) õpetajad moodustasid 11,1% vastanutest. 11-20 aastat töötanud õpetajad, kes on juba kogenud, moodustasid 22,2%. Väga kogenud õpetajad, kes on õpetajana töötanud enam kui 21 aastat, moodustasid 35,5%.

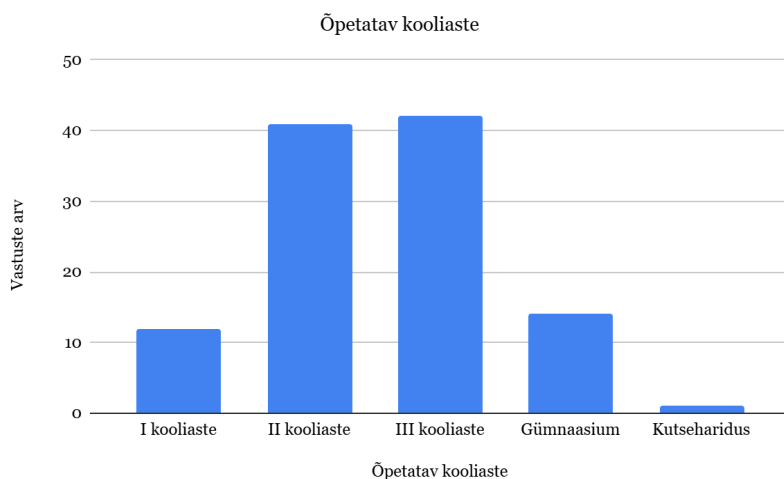
Joonis 1. Uurimuses osalenute õpetajate tööstaaž



Töö autor pidas vajalikuks uurida ka õpetajate kõrgemat lõpetatud haridustaset. Küsitluses selgus, et 86,7% (39) vastanutest omas magistrikraadi. Bakalaureusekraadi ning keskkharidust oli kumbagi 2,2% (1) vastanutest. Rakenduskõrgharidust olid omandanud 8,9% (4) vastajat.

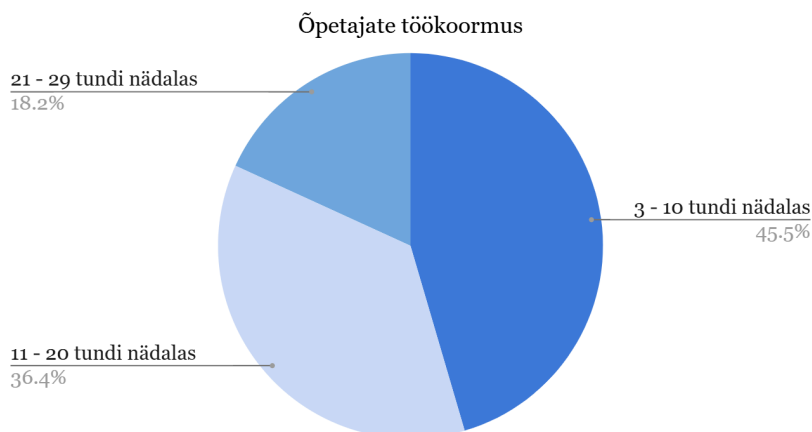
Küsitluse taustandmetes uuriti ka, millises kooliastmes õpetajad kunstiõpetust õpetavad (vt joonis 2). Õpetajad said valida kõik sobivad vastusevariandid. I kooliastmes õpetab 12 õpetajat, II kooliastmes 41 õpetajat, III kooliastmes 42 õpetajat, gümnaasiumis 14 õpetajat ning kutsehariduses 1 õpetaja.

Joonis 2. Õpetatav kooliaste



Küsitluses uuriti, milline on õpetajate töökoormus ehk mitu tundi nad nädalas annavad (vt joonis 3). 45,5% õpetajatest vastasid, et annavad nädalas kuni 10 tundi. Üks õpetaja vastas, et annab kolm kunstiõpetuse kontakttundi nädalas, mis oli kõige väiksem vastanute töökoormus. 36,4% õpetajatest annab nädalas 11-20 kunstiõpetuse tundi. Vähemalt täiskoormus ehk 21-24 tundi on 18,2% vastanutest. Kõige suurem töökoormus, 29 kunstiõpetuse kontakttundi, oli ühel vastajal.

Joonis 3. Õpetajate töökoormus nädalas



5.2 Andmekogumine

Andmete kogumine toimus veebipõhise küsimustiku (Lisa 1) kaudu *Google Forms* keskkonnas, millele õpetajad said vastata oma sobivas kohas ning ajal. Kõik vastajad olid eelnevalt informeeritud uuringu eesmärkidest ja konfidentsiaalsuse tagamise meetmetest. Eetiliste põhimõtete järgimiseks tagati, et kõik uuringu tulemused oleksid anonüümsed. Küsimustiku koostamisel lähtus töö autor püstitatud eesmärgist, probleemist, uurimisküsimustest ning teoreetilisest materjalist.

Küsimustik koosnes viiest osast, milles oli kokku 16 küsimust. Küsimustik algas sissejuhatavate küsimustega, mis andsid ülevaate õpetajate taustaandmete kohta, sh tööstaazi, haridustaseme, õppetöös kasutatavate õppematerjalide kohta. Esimeses osas oli kaks valikvastustega küsimust ning neli avatud küsimust, millest olid kohustuslikud kolm. Teine osa koosnes küsimustest õppekava materjalide veebi kohta - millised on õpetajate kogemused, kuidas hinnatakse materjalide kvaliteeti, mida enim kasutatakse. Kõik küsimused olid valikvastustega ning nendest üks oli kohustuslik. Kolmas teemaplokk hõlmas küsimusi ootuste ja vajaduste kohta ehk õpetajad andsid ülevaate, millistest lisamaterjalidest tunnevad nad puudust, millised tunnused on olulised õppematerjalides, milliseid parendusi veel soovitakse. Selles teemaplokis oli üks avatud ning üks valikvastustega küsimus. Kumbki küsimustest ei olnud kohustuslik. Küsimustiku neljandas osas uuriti õpetajatel esinenud väljakutseid ning ettepanekuid edaspidiseks. Õpetajatelt uuriti, milliseid väljakutseid nad on kohanud praeguste kunstiõpetuse õppematerjalide kasutamisel. Esitatud oli kümme erinevat väidet ning õpetajad pidid hindama igat väidet skaalal 1-5. Edasi oli kaks avatud küsimust - milliseid parendusi õpetajad õppematerjalidele soovivad ning milliseid koolitusi nad vajavad. Teemaplokis ei olnud ühtegi kohustusliku küsimust. Viiendas teemaplokis küsiti õpetajalt lõpumõtteid ning tänati neid nende panuse eest magistritöö valmimisel.

5.3 Andmeanalüüs

Magistritöö eesmärgi saavutamiseks rakendati andmete kogumisel analüüsimisel kvantitatiivset uurimismeetodit. See võimaldab koguda andmed suuremalt valimilt ning teha statistiliselt usaldusväärseid üldistusi (Muijs, 2004) Uurimuse tulemuste analüüsimisel kasutati valikvastustega küsimuste puhul kirjeldavat statistikat ning avatud küsimuste analüüsimisel kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kvalitatiivse sisuanalüüsi puhul on võimalik teha usaldusväärseid järeldusi kontekstide kohta (Õunapuu, 2014).

Küsimustiku valiidsus tagati eksperdi hinnangu ning pilootuuringu läbiviimisega. Küsimustik kooskõlastati enne väljasaatmist magistritöö juhendajaga, kes andis sisulisi ning sõnastuse parandamise soovitusi. Pilootuuring aitas tõsta küsimustiku valiidsust, võimaldades töö autoril tuvastada küsimustiku kitsaskohad ning teha vajalikud parandused enne selle saatmist kunstõpetajatele. Testgruppi kuulus kolm tegevõpetajat, kellele saadeti esmane versioon 25. veebruaril 2025. Pärast testgrupi tagasiside kogumist ja vastavalt nende soovitudele küsimustiku täiendamist, edastati 28. veebruaril 2025 küsimustik 270 tegevkunstõpetajale e-maili teel.

Esimeses andmekorjes laekus 31 vastust. Täiendava osalusaktiivsuse saavutamiseks postitati 22. märtsil 2025 üleskutse *Facebooki* gruppi “KUHI - kunstihariduse ideed”, mille tulemusel lisandus veel kaks vastust. Korduskutse küsimustikus osalemiseks saadeti 30. märtsil 2025 samale sihtrühmale taas e-maili teel. See tõi juurde 12 täiendavat vastust. Kokku kogunes 45 vastust kunstõpetuse tegevõpetajatelt.

Andmekorje järel kanti andmed *Microsoft Exceli* keskkonda ning teostati andmepuhastuse. Seejärel alustati andmete sisulise analüüsiga ning koostati koodipuud igale avatud küsimusele (näide Lisa 2). Avatud küsimustes jagasid õpetajad oma kogemusi ning mõtteid. Valikvastuste küsimuste tulemustest koostas töö autor joonised. Jooniste koostamiseks kasutati *Microsoft Exceli* keskkonda.

6. Tulemused

Kvantitatiivse uuringu käigus viidi läbi küsitlus, millele vastas 45 tegevkunstõpetajat. Küsitluse eesmärgiks oli välja selgitada kuivõrd on Eesti üldhariduskoolide kunstõpetuse õpetajad õppetöö planeerimisel kasutanud loodud õppekava materjalide veebi ning milline on vajadus uute õppematerjalide järele tuginedes 2023. aasta õppekavale.

Uuringu tulemused esitatakse küsimustiku teemaplokkide kaupa. Küsitluse tulemuste esitamisel jagunesid küsimused nelja suurde kategooriasse. Tulemuste esitamisel on näidetena juurde toodud ka tsitaadid vastustest, mis on ülejäänud tekstist kaldkirjaga eraldatud.

6.1 Õpetajate kasutatavad õppematerjalid

Töö autor pidas oluliseks küsida küsitluse alguses, milliseid õppematerjale õpetajad enda õppetöös kasutavad. Tegemist oli avatud küsimusega ning õpetajad said kirjeldada kõiki

kasutatavaid õppematerjale. Küsimusele vastas 97,8% vastanutest, ehk üks õpetaja jättis küsimusele vastamata.

Enda loodud õppematerjale kasutab kunstitundides 61,4% küsimusele vastanutest. Teiste õpetajate/kolleegide loodud ning jagatud õppematerjale kasutab 13,6% vastanutest. Trükimaterjale ehk raamatuid, õpikuid ning töövihikuid kasutab 50%.

Õpetajad tõid vastustes välja järgmisi trükimaterjale:

- Kivirähk, T. (2012). Käsitöötuba. I osa, II osa ja III osa.
- Gabral, H. (2004) Kunst IV – VI klassile. Tallinn: Koolibri.
- Rehepapp, M. 2012. Disainispikker. Tööraamat õpetajale disaini õpetamiseks. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia
- Purre, A. (2005). Kunstiõpik 7.-9. klassile 1. osa. Kunstitehnikad. Kompositsioon. Muuseumipedagoogika. Tartu: Atlex
- Laanemäe, K., Levtsenkova; J. Lüsi, A., Purre, A., (2008) Kunstiõpik 7.-9. klassile 2. osa. Muutuv kunst. Vormimängud. Multimeedia

59,1% vastanutest tõid välja, et kasutavad õppetöös digitaalseid allikaid ning veebikeskkondi. Kõige enam levinud veebikeskkond oli *Pinterest*, mida kasutab kaheksa vastanut õpetajat. Samuti oli palju välja toodud ka *E-koolikotti*. Kolm õpetajat tõid välja, et kasutavad *Youtube* keskkonda ning üks uuemaid keskkondi, mida kasutab kaks õpetajat, on *ChatGPT*.

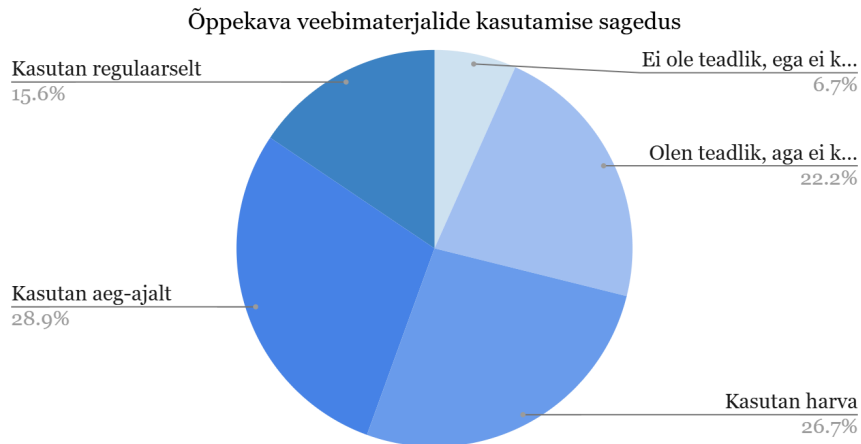
Lisaks tõid õpetajad välja, et kasutavad koolitustelt saadud materjale, osalevad EKA Avatud akadeemia kursustel ning saavad inspiratsiooni enda reisidelt ning igapäevaelust.

Isiklikud reisi materjalid, oma silm on kuningas, /.../

6.2 Õppekava materjalide veeb

Teise teemaploki esimese küsimusena uuriti millised on õpetajate kogemused õppekava materjalide veebis olevate kunsti õppeprotsessi abimaterjalide kasutamisega. Õppekava veebimaterjalide kasutamise sagedus on välja toodud joonisel 4.

Joonis 4. Õppekava veebimaterjalide kasutamise sagedus

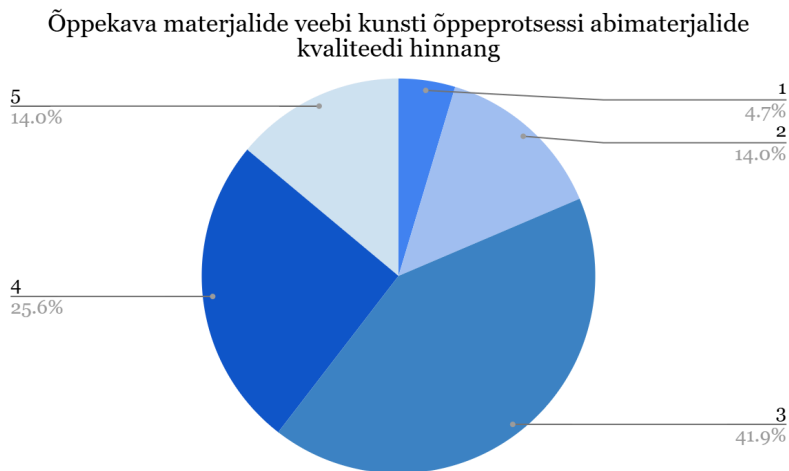


Regulaarselt kasutab õppekava materjalide veebi 15,6%, aeg-ajalt kasutab 28,9%, harva kasutab 26,7%. Õppekava materjalide veebist on teadlikud, kuid ei kasuta 22,2% vastanutest. Õppekava materjalide veebist ei olnud üldse teadlik ega kasutanud 6,7% õpetajatest.

Järgmiseks uuriti küsitluses kuidas õpetajad hindavad õppekava materjalide veebi kunsti õppeprotsessi abimaterjalide üldist kvaliteeti skaalal 1-5, kus 1 oli kõige madalam ning 5 kõige kõrgem hinne. Küsimusele vastas 43 (95,6%) õpetajat. Töö autor eeldab, õpetajad, kes jätsid küsimusele vastamata, vastasid eelmisele küsimusele, et nad ei olnud õppekava materjalide veebist teadlikud.

Enamik vastanutest (41,9%) hindas abimaterjalide kvaliteeti keskmiseks. Positiivseid hinnanguid (4 ja 5) oli kokku 39,6%, mida on rohkem kui negatiivseid hinnanguid (kokku 18,7%). Suurem positiivsete hinnangute osakaal võiks näidata, et abimaterjalide kvaliteet on üldjoontes asjakohane, kuid parendusruum on olemas.

Joonis 5. Õppekava materjalide veebi kunsti õppeprotsessi abimaterjalide kvaliteedi hinnang

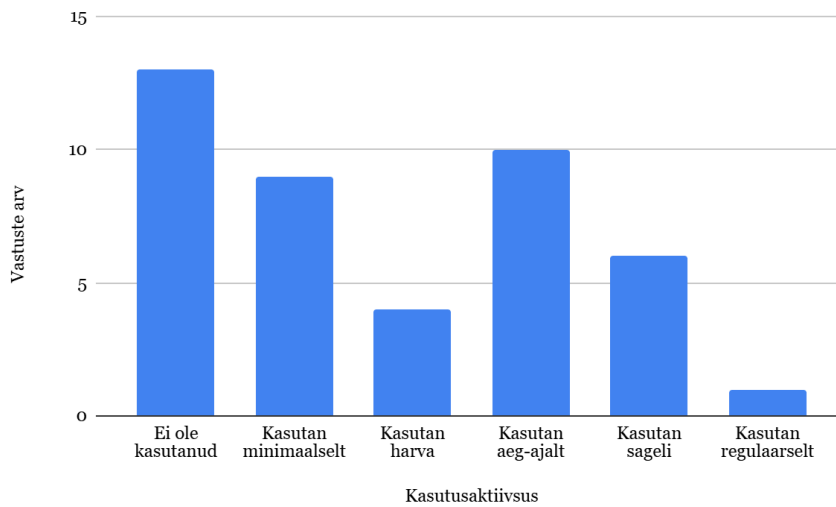


Järgmiseks uuriti milliseid materjale õpetajad õppekava materjalide veebist enim kasutavad. Töö autor lisas vastustesse kümme erinevat vastusevarianti ning iga variandi juures pidi vastaja valima, kas ei ole kasutanud, kasutab minimaalselt, harva, aeg-ajalt, sageli või regulaarselt. Tulemuste analüüsis on küsimustikus olev vastusevariant paksum kirjas eristamiseks seda ülejäänud tekstist.

Metoodilised põhimõtted üldpädevuste toetamisel. Vastustest saab järeldada, et üle poole vastanutest (22 vastajat) kasutab üldpädevusi toetavaid metoodilisi juhiseid vähe või üldse mitte, mis viitab sellele, et see osa materjalidest pole piisavalt praktiline või on raskesti leitav. Samas 10 õpetajat kasutavad neid aeg-ajalt, mis näitab mõõdukat huvi ning potentsiaali suuremaks kasutuseks. Kuus õpetajat kasutab sageli ja üks regulaarselt, mis kinnitab, et osadele õpetajatele siiski pakuvad need tuge üldpädevuste toetamisel.

Metoodiliste põhimõtete üldpädevuste toetamise kasutusaktiivsus võib viidata vajadusele paremini esitleda või tõlgendada pakutavaid juhiseid praktiliste näidetega, mis oleksid kergemini rakendatavad igapäevatöös.

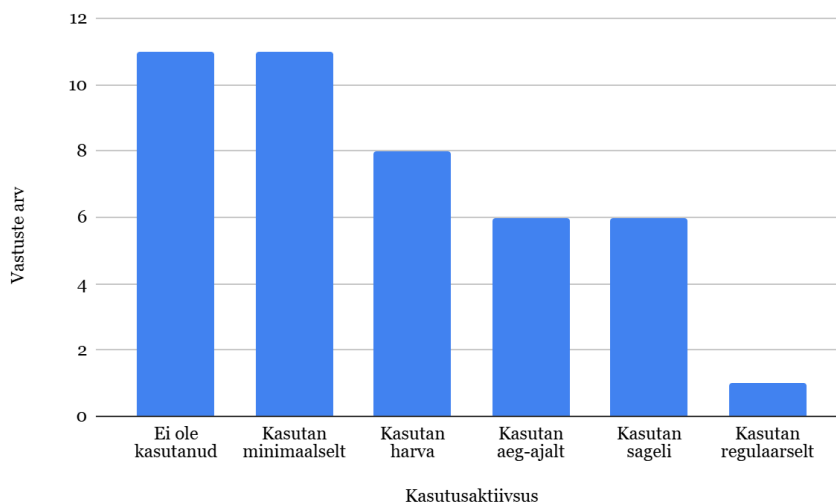
Joonis 6. *Metoodilised põhimõtted üldpädevuste toetamisel kasutusaktiivsus*



Õppekorralduslikud soovitusel. Suurem osa õpetajatest (30 vastust 42-st) kasutab õppekorralduslikke soovitusi harva, minimaalselt või üldse mitte, mis võib viidata sellele, et õpetajad ei pea neid piisavalt kasulikuks või need pole keskkonnas hästi kättesaadavad. Regulaarseid kasutajaid on vaid üks, mis näitab, et süsteemne kasutamine on haruldane. Samas osad õpetajad (12) kasutavad soovitusi sageli või aeg-ajalt, mis näitab, et osad õpetajad on siiski leidnud õppekorralduslikest soovitustest tuge ja väärtust.

Õppekava veebis kasutatakse õppekorralduslikke soovitusi valdavalt vähesel määral või üldse mitte. Selle põhjuseks võib olla kas materjalide ebaselgus, vähene nähtavus või vajadus täiendava konteksti ja juhendmaterjali järele.

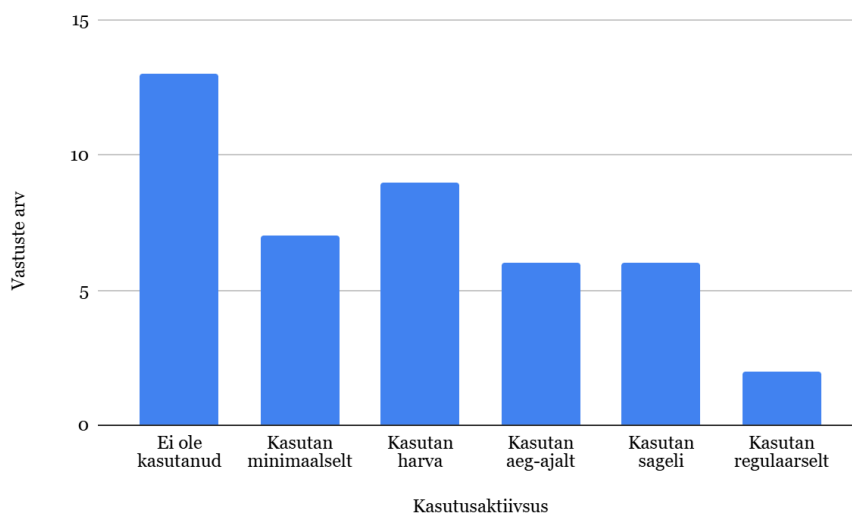
Joonis 7. *Õppekorralduslike soovitusete kasutusaktiivsus.*



Õppeühikute mudelid ja näited. Peaaegu pooled (20 vastust 43st) pole õppeühikute mudeleid ja näiteid üldse mitte või minimaalselt kasutanud. See võib viidata kas nende kättesaamatusse või vähesele nõudlusele. Selleks, et õpetajad kasutaksid õppeühikute mudeleid ja näiteid tuleks tõsta õpetajate teadlikkust nende olemasolust. Harva ning aeg-ajalt kasutab kokku 15 õpetajat, mis samuti tähendab, et ka nende kasutajate seas on huvi või vajadus pigem tagasihoidlik. Aktiivsemaid kasutajaid, kes mainisid kasutust sageli või regulaarselt, oli vaid 8.

Õpetajad kasutavad õppeühikute mudeleid ja näiteid suhteliselt vähe, kuid siiski leidub õpetajaid, kes neid kasutavad, mis näitab, et potentsiaali nende materjalide kasutuse kasvuks on, kuid need tuleb esitada kergemini leitaval ja praktilisel kujul.

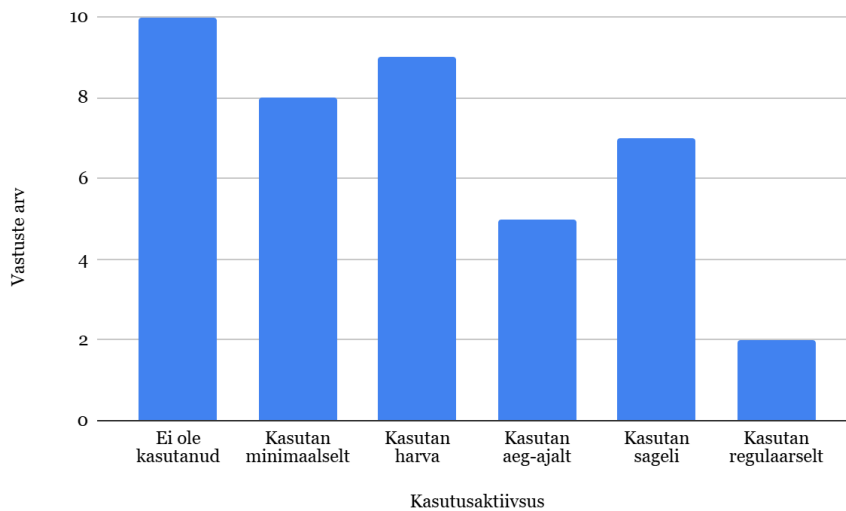
Joonis 8. *Õppeühikute mudelite ja näidete kasutusaktiivsus*



Üldised nõuanded õpetajale. Kõige sagedamini mainitud vastus oli “ei ole kasutanud” (10), mis näitab, et üsna suur osa vastanutest ei ole üldiste õpetamise nõuannetega kokku puutunud või ei pea neid igapäevatoös vajalikuks. Minimaalselt ja harva kasutajate arv kokku on 17, mis viitab sellele, et isegi kui neid materjale kasutatakse, siis seda üsna piiratud ulatuses. Ainult kaks õpetajat kasutab neid regulaarselt ja seitse sageli, mis tähendab, et aktiivseid kasutajaid on vähem kui veerand vastanutest.

Vastused näitavad, et üldiseid nõuandeid õpetajatele kasutatakse vajaduspõhiselt.

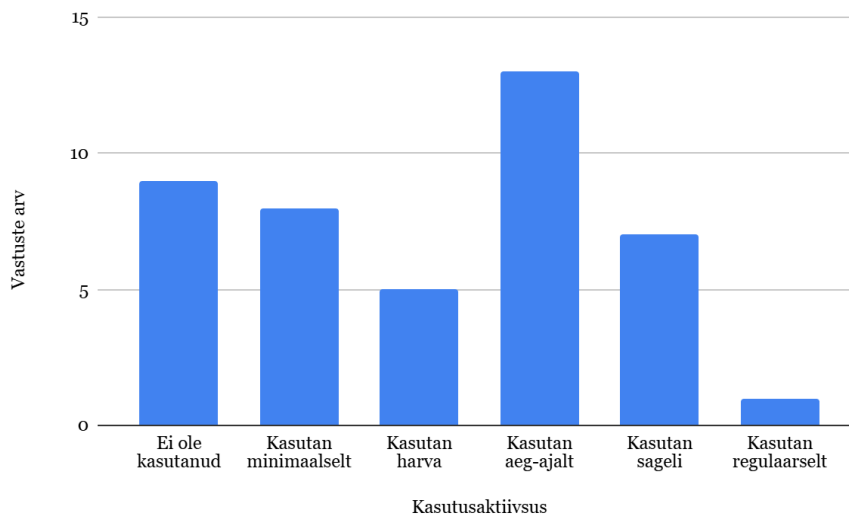
Joonis 9. Üldiste nõuannete kasutusaktiivsus.



Hindamise ja tagasisidestamise soovitused. Kõige sagedasem kasutussagedus oli “kasutan aeg-ajalt” (13 vastust), mis näitab, et paljud õpetajad kasutavad hindamise ja tagasisidestamise soovitusi valikuliselt ja vastavalt vajadusele. Märkimisväärne osa õpetajatest (9) ei ole neid üldse kasutanud, mis võib viidata jällegi kas teadmatusele nende olemasolust või ebapiisavale sobivusele igapäevatöös. Minimaalselt (8) ning harva (5) kasutajaid on samuti palju, mis tähendab, et kuigi materjalidega on tutvunud, ei ole need igapäevases kasutuses. Aktiivseid kasutajaid (kasutan sageli või regulaarselt) on 8 ehk alla veerandi vastajatest.

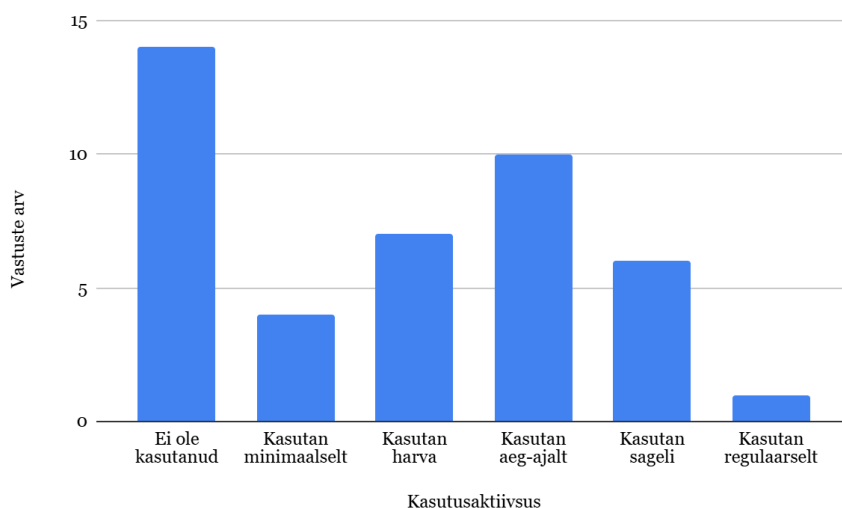
Hindamise ja tagasiside andmise soovitude kasutus õppekava veebis on pigem vajaduspõhine. Siit saab jällegi järeldada, et on vajadus teha kas paremat teavitustööd, kasutajasõbralikumat struktuuri või praktilisemaid soovitusi, mis õpetajatel igapäevatöös päriselt vaja läheb.

Joonis 10. Hindamise ja tagasisidestamise soovitude kasutusaktiivsus



Diferentseerimise võimaluste soovitud. Kõige rohkem vastajaid (14) märkis, et ei ole üldse kasutanud antud materjale õppekava veebist. Minimaalselt ning harva kasutajaid on kokku 11, mis näitab, et materjalid leiavad kasutust, kuid mitte igapäevaselt. Aeg-ajalt, sageli või regulaarselt kasutajaid on kokku 17, mis viitab sellele, et õppekava veebi diferentseerimise võimaluste soovitude kasutus on siiski väiksem, kui mittekasutajate arv.

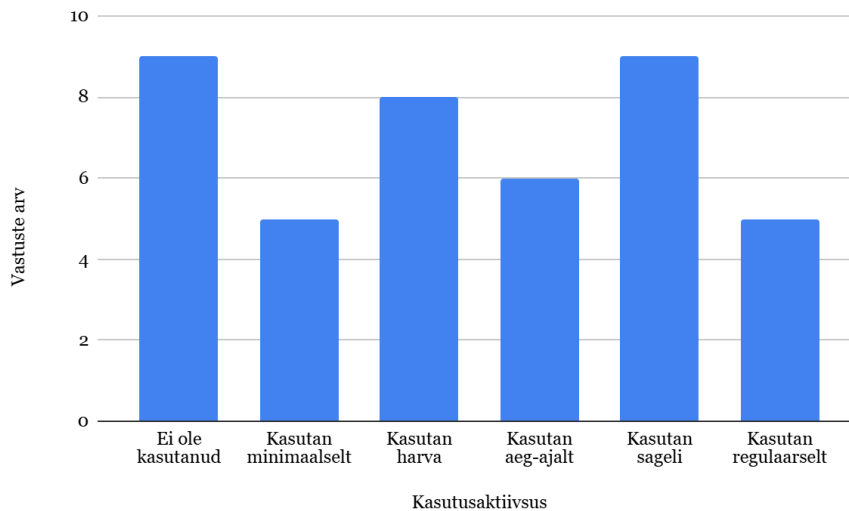
Joonis 11. Diferentseerimise võimaluste soovitude kasutusaktiivsus.



Arenguetaappide kirjeldused klassiti. Kõige sagedamini esinesid äärmused: 9 õpetajat pole üldse kasutanud arenguetaappide kirjeldusi klassiti, teiselt 9 õpetajat kasutab neid sageli, mis näitab, et materjali vajalikkus on õpetajate seas väga erinev. Keskmise sagedusega

kasutajaid (aeg-ajalt ja regulaarselt) on samuti märkimisväärselt palju - vastavalt 6 ja 5 õpetajat. Minimaalselt või harva kasutajaid on kokku 13, mis viitab sellele, et osa õpetajaid ei pea neid keskseks tööriistaks või ei tea nende olemasolust.

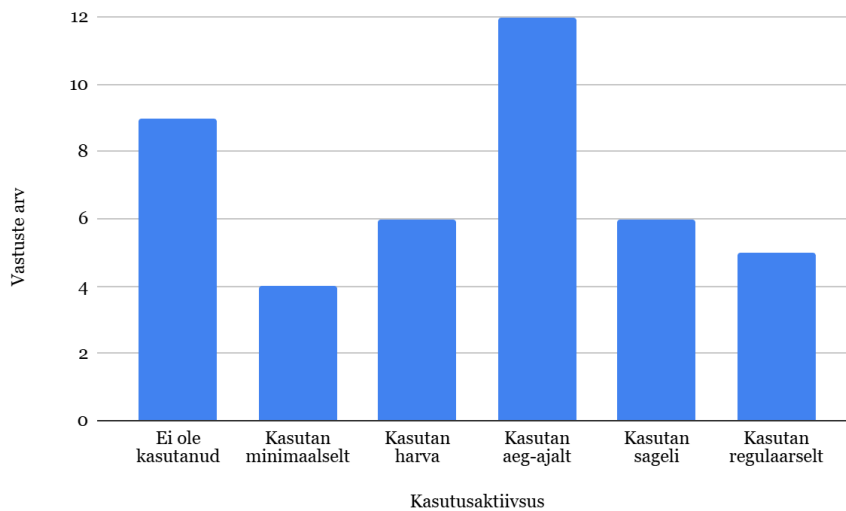
Joonis 12. *Arenguetappide kirjeldused klassiti kasutusaktiivsus.*



Õpitulemused klassiti. Kõige enam mainiti kasutussagedust “kasutan aeg-ajalt” - 12 vastust, mis näitab, et õpetajad kasutavad õpitulemuste kirjeldusi episoodiliselt. Sagedast või regulaarset kasutust esines 11 korral, mis samas viitab, et osad õpetajad toetuvad nendele tugevalt. Samas ei ole ligi viiendik (9) vastanutest neid üldse kasutanud, mis võib viidata vähesele vajadusele, teadlikkusele või kasutusmugavusele. Harva ja minimaalselt vastused (kokku 10) näitavad, et mitmetele ei ole need igapäevatöö jaoks keskse tähtsusega.

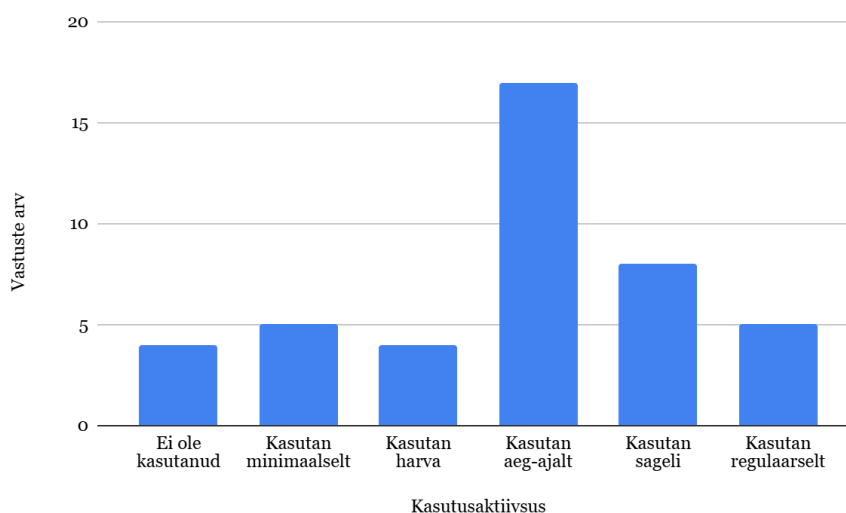
Õpitulemuste vähene kasutusaktiivsus õppekava materjalide veebis võib olla samuti tingitud õpetajate erineva kogemustaseme ning tööstiiliga, samas ka sellega, et igapäevatöös peetakse praktilisemaid vahendeid (nt õppematerjalid) olulisemaks.

Joonis 13. *Õpitulemused klassiti kasutusaktiivsus*



Õppesisu kirjeldus. Õpetajad on enim märkinud, et kasutavad õppekava materjalide veebis õppesisu kirjeldusi aeg-ajalt (17), mis annab aimdust sellest, et kasutamine on katkendlik ja episoodiline. Sageli ning regulaarselt kasutab kokku 13 vastanut, samuti ka “ei ole kasutanud”, “kasutan minimaalselt” ning “kasutan harva” vastuseid oli ka kokku 13. Sellest võib järeldada, et vastused on jaotunud ühtlaselt ehk õpetajad kasutavad õppesisu kirjeldusi vastavalt vajadusele.

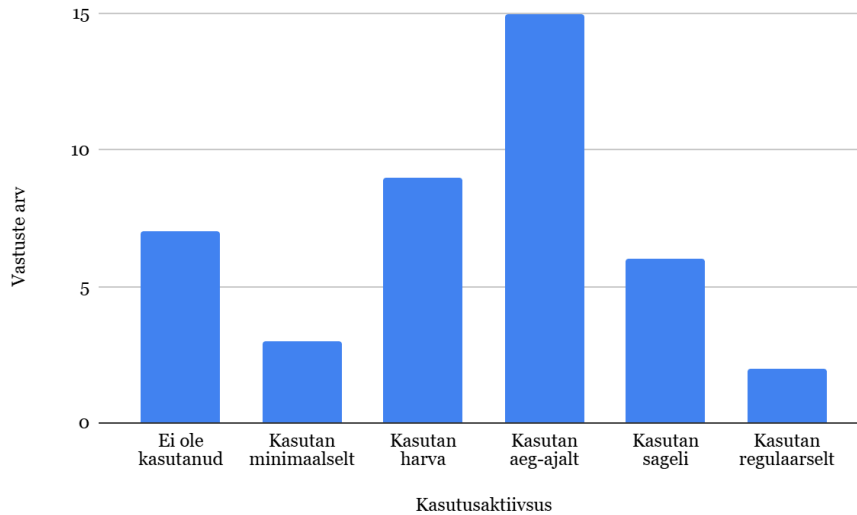
Joonis 13. *Õppesisu kirjelduse kasutusaktiivsus.*



Õppematerjalide soovitusel. Kõige sagedamini mainitud vastus: “kasutan aeg-ajalt” mainiti 15 korda. Peaaegu poole vastanutest ei ole materjale üldse kasutanud, kasutavad harva või minimaalselt (kokku 19). Ainult 8 vastajat kasutab materjale sageli või regulaarselt.

Enamik õpetajaid kasutab õppekava veebis pakutavaid õppematerjale mõõdukalt või harva, mis võib viidata võimalusele, et materjalid ei vasta täielikult vajadustele, neid ei tunta piisavalt hästi või need ei ole piisavalt kasutajasõbralikud.

Joonis 14. *Õppematerjalide soovitude kasutusaktiivsus*



6.3 Ootused ja vajadused

Kolmandas teemaplokis oli esitatud kaks küsimust, mis andsid vastused õpetajate ootustele ja vajadustele kunstiõpetuse õppematerjalide puhul.

Esimesele küsimusele: millistest lisamaterjalidest tunnevad õppekava materjalide veebis ja kunsti õppeprotsessi abimaterjalides puudust, vastas 51,1% õpetajatest ehk natuke üle poole. Tegu oli avatud mittekohustusliku küsimusega, mis võib viidata vähesele vastamisaktiivsusele.

Viis õpetajat tõid välja, et nemad ei tunne üldse puudust lisamaterjalidest. Kaks õpetajat põhjendasid oma vastuseid järgnevalt:

Ei tunne puudust, kui on midagi vaja siis loon ise. Nii on palju põnevam.

Ei tunne millestki hetkel puudust kuna olen algaja õpetaja, siis avastan sealt endale uusi väljakutseid.

Samas paljud õpetajad tõid välja konkreetseid näiteid, millest nemad puudust tunnevad. Mitmel korral toodi välja, et õpetajad tunnevad puudust kaasaegse kunstiga seotud õppematerjale.

Eesti kunstiga seotud ja kaasaegne kunst.

Lisaks oli mitmel korral mainitud, et tuntakse puudust kunstnike tutvustavatest slaidiesitlustest või materjalidest.

*Kunstnike elulugudest ja töödest ülevaatliku materjali kogumikud võiksid olla.
Slaidiesitlused erinevatest kunstnikest tänapäeval /.../.*

Veel nimetati, et tuntakse puudust näiteks disaini ja arhitektuuri materjalidest, õppefilmidest, õppemängudest, kunstitehnikate tutvustustest, kvaliteetsetest õppevideotest, konkreetsetest õppeülesannetest jpm.

Võiks olla töövihikulaadseid materjale, mida saaks kasutada tunnis lisamaterjalidena neile, kes tunnis rutem valmis saavad või vajavad teistmoodi lähenemist.

Põhikoolile kunstiajaloo teemade kohta konkreetsete tunniülesanded, juhendmaterjalid.

Mitmed õpetajad olid rahul olemasolevate materjalidega.

*/.../ olen hetkel kõik vajaliku info üles leidnud. /.../
Kõik on leitav kui hoolega otsida. /.../*

Vastustest võib järeldada, et on selge vajadus õppematerjalide ajakohastamise ja laiendamise järele, eriti kaasaegse kunsti ja praktiliste abivahendite osas. Samas algajad õpetajad näevad õppematerjalide otsimises ja avastamises võimalust enesetäienduseks. Õpetajate vajadused on erinevad - osad õpetajad ootavad valmis materjale, kui teised soovivad rohkem loovust ja paindlikkust.

Teisena oli esitatud küsimus: milliseid tunnuseid peate tõhusate kunstiõpetuse õppematerjalide puhul oluliseks, sellele oli lisatud kaheksa erinevat vastusevarianti, mida õpetajad pidid hindama 5-palli skaalal.

Õpetajate hinnangute põhjal selgub, et tõhusate kunstiõpetuse õppematerjalide puhul väärtustatakse enim kolme tunnust:

- kvaliteetsed visuaalsed näited ja illustratsioonid (keskmine hinnang 4,77)
- õpilaste loovuse ja eneseväljenduse toetamine (keskmine hinnang 4,70)
- lihtne rakendatavus tunnis (keskmine hinnang 4,56)

Muud olulised, kuid veidi väiksema keskmise hinnanguga tunnused:

- seotus õppekava ja õpieesmärkidega (keskmine hinnang 4,28)
- selged ja struktureeritud juhised (keskmine hinnang 4,21)
- koostööd ja arutelu soodustavad küsimused (keskmine hinnang 4,14)

Kõige vähem oluliseks peavad õpetajad tõhusate kunstiõpetuse õppematerjalide puhul:

- diferentseerimise võimalusi (keskmine hinnang 4,00)
- kaasaegsete tehnoloogiate ja multimeedia võimaluste kasutamist (keskmine hinnang 3,95).

Tõhusate kunstiõpetuse materjalide loomisel tuleb eelkõige keskenduda tugevatele visuaalsetele materjalidele ja õpilaste loovust toetavatele ülesannetele. Materjalid peaksid olema tunnis kergesti rakendatavad ning õpilasekesksed, vähem tehnoloogiakesksed. Kuigi tehnoloogia ja multimeedia lisavad väärtust, ei ole need õpetajate jaoks nii olulised kui materjali sisu ja kasutusmugavus.

6.4 Väljakutsed ja ettepanekud

Neljandas teemaplokis olid õpetajatele esitatud küsimused kunstiõpetuses esinevate väljakutsete kohta. Lisaks said õpetajad avaldada ka enda arvamust ettepanekute näol.

Esimesele küsimusele: milliseid väljakutseid olete kohanud praeguste kunstiõpetuse õppematerjalide kasutamisel, vastas 44 õpetajat. Küsimuses olid esitatud erinevad näited väljakutsetest ning õpetajad hindasid igat väljakutset 5-palli skaalal. Küsimuse analüüsis on leitud iga väljakutse keskmine tulemus.

Kõige suuremateks väljakutseteks olemasolevate kunstiõpetuse õppematerjalide kasutamisel peavad õpetajad ajakulu, mis kulub materjalide kohandamisele (keskmine hinnang 3,86) ning vajaminevate kunstitarvete keerukust või kulukust (keskmine hinnang 3,70). Viimane on töö autori silmis seotud sellega, et koolidel on väga erinevad võimalused kunstitarvete soetamisel. Kohati peavad kunstiõpetajad olema väga leidlikud, et planeeritav õnnestuks. Sellest tulenevalt kasvabki õpetajate ajakulu õppetöö planeerimisel ning kohandamisel.

Võrdväärset on õpetajad pidanud väljakutseteks: puudub ligipääs kvaliteetsetele ja ajakohastele õppematerjalidele ning puuduvad selged juhised ja metoodiline ülesehitus (kummalgi keskmine hinnang 3,53). Töö autor arvab, et need väljakutsed võivad tuleneda sellest, et kunstiõpetajatel ei ole ühtset õppematerjali, millele õpetajad saaksid õppetöös tugineda.

Õpetajate hinnangul jäävad õppematerjalide praktilisus (keskmine hinnang 3,51) ning visuaalsete ja digitaalsete ressursside vähesus (keskmine hinnang 3,47) keskmisele tasemele. Töö autori hinnangul võib see viidata sellele, et olemasolevad materjalid ei toeta piisavalt igapäevast õppetööd ega vasta tänapäevaste õpilaste vajadustele.

Kõige vähem esitavad õpetajatele väljakutset praeguste kunstiõpetuste õppematerjalide kasutamisel: puudub seotus õppekava ja õpieesmärkidega (keskmine hinnang 2,88) ning võrdselt on hinnatud diferentseerimise keerukus, õpilaste kaasamine ja motiveerimine on keerukas ja vähene sobivus kaasaegsete tehnoloogiatega (kõigil keskmine hinnang 3,09). Töö autori arvates on positiivne asjaolu, et õpetajad leiavad, et olemasolevad õppematerjalid on hästi seotud õppekava ja õpieesmärkidega.

Järgmiseks uuris töö autor, milliseid parendusi soovivad õpetajad kunstiõpetuse õppematerjalidele. Tegemist oli avatud küsimusega, millele vastas 30 õpetajat 45st. Töö autor tõi kunstiõpetuse õppematerjalide arendamiseks õpetajate tagasiside põhjal välja mitmeid olulisi parendusvaldkondi, mis hõlmavad nii materjalide sisu, struktuuri, ligipääsu kui ka kasutusmugavust. Vastuste analüüsil on töö autor toonud välja ka tsitaate õpetajate vastustest.

Kõige enam tõi õpetajad välja, et soovivad kiiremat ja lihtsamat ligipääsu, eelistades üht konkreetset veebipõhist platvormi, mis kataks põhikooli terviklikult ning seal oleks koondatud kogu vajalik materjal. Õpetajate jaoks on oluline süsteemne ülesehitus, kus materjalid oleksid paremini struktureeritud ja loogiliselt järjestatud vastavalt õppekavale.

Luuu kompaktne õppematerjalide kogu põhikoolile, mida saaks õpetaja kasutada ja mis täidaks õppekava eesmäärke /.../

Üks selge konkreetne veebipõhine koht /.../

Õpetajad soovivad, et materjalid pakuksid rohkem visuaalseid näiteid ning praktilisi ülesandeid, sealhulgas ka tööde näiteid ning ideid taaskasutusmaterjalide kasutamiseks.

Tööd, mida saaks teha taaskasutatud materjalist

Visuaalseid näiteid, häid praktikaid

Õpetajad tõid välja, ka, et nad ootavad rohkem näiteid tunnikavadest ja töölehtedest, mis katavad erinevaid teemasid (nt värvusõpetus, kompositsioon). Õppematerjalid peaksid toetama õpiväljundite saavutamist.

Õpetajad on soovitanud parendustena veel teemade ajakohasust; erivajaduste ja keeletaustata õpilaste tuge; arvestamist ajaressursi ja realistliku mahuga; arvestamist tehnoloogia ja digivõimalustega; metoodilist tuge ja teaduspõhisust.

Lak-õpe, soovitusel eesti keelt teise keelena õppivatele õpilastele.

Võiks teaduse tasemel tegeleda ka kunstiõpetuse metoodika(te)ga.

Viimaseks küsis töö autor õpetajatelt, kas ja milliseid koolitusi nad vajavad 2023. a ajakohastatud õppekava rakendamiseks ja kunsti õpieesmärkide saavutamiseks. Küsimusele vastas 31 õpetajat.

Kõige enam kerkis esile tugev vajadus ajakohaste tehnoloogiaalaste koolituste järele. Õpetajad tunnevad puudust teadmistest ja oskustest, mis võimaldaksid neil kasutada digitaalseid tööriistu, rakendusi ja tehisintellekti kunstiõppes. See hõlmab nii AI rakendamist loomingulistes ülesannetes kui ka laiemalt infotehnoloogiliste lahenduste kaasamist tunnitöösse.

AI ja lak kunsti kontekstis, eriti kunstiajalugu

Igasuguseid digi ja AI kasutamise koolitusi kunstiõpetuses

Järgmisena tõid õpetajad välja, et on suur soov praktilise sisuga koolituste järele, mis keskenduvad II ja III kooliastme näidisülesannetele ning konkreetsete tunnikavade koostamisele. Õpetajad vajavad rohkem metoodilist tuge, et uue õppekava nõudeid edukalt ellu viia.

II ja III kooliastme õppematerjal, näidisülesannetena.

II ja III kolmanda kooliastme näidisülesandeid, seoses kompositsiooniga.

Veel tõid õpetajad välja, et oluline teema on ka metoodiline uuenduslikkus ja õpilaste motiveerimise strateegiad. Õpetajad soovivad koolitusi, mis toetaksid loovaid lähenemisi,

üldpädevuste arendamist ja kaasaegset didaktikat. Töö autori arvates viitab see õpetajate teadlikkusele vastata muutuva õpikäsitustele ja õpilastele individuaalsetele eripäradele.

/.../ kuidas motiveerida õpilast kunsti tunnis töötama.

Samuti tõsteti esile ainetevahelist lõimingut ning üldpädevuste ja kunstiajaloo sidumist kunstiõpetuse tundidesse.

Kuidas koostada üldpädevusi arendavaid, motiveerivaid, kunstiajaloo lõimitud ja eri õppaineid lõimivaid tunde.

Autori arvates oli väga positiivne, et vastustes tuli välja, et õpetajad soovivad ka koolituse enesearenguks. Soovitakse koolitusi, mis toetaksid mitte ainult pedagoogilisi oskusi, vaid ka õpetaja enda kunstilist arengut. Samas leiti ka, et neil on piisavad teadmised ja oskused õpetamiseks ning ühtegi vajadust koolituste järele ei ole.

Õpetajate koolitusvajadused uue õppekava kontekstis on väga laiahaardelised ning eriilmelised - tehnoloogiapõhistest oskustest kuni isikliku loovuse arendamiseni. Koolituste planeerimisel on oluline arvestada õpetajate ootustega praktilise, rakendusliku ja kogemuspõhise õppe järele.

Kõige viimaseks andis töö autor võimaluse õpetajatel avaldada arvamust õppekava, õppekava materjalide veebi, kunsti õppeprotsessi abimaterjalide või õppematerjalide kohta. Küsimusele vastas 45 õpetajat.

Kõige suuremaks murekohaks, mida tõid välja mitu õpetajat, oli õppekava materjalide veebi kvaliteet ja ligipääsetavus. Õpetajad tõid esile, et paljud veebilehel olevad lingid ei tööta, teemasid on kaetud väga valikuliselt ning II kooliastmele mõeldud materjale on eriti napilt. Kurdeti ka selle üle, et info on sageli raskesti leitav või halvasti struktureeritud, mis muudab õpetajate jaoks vajaliku sisu kasutamise keeruliseks ning ajamahukaks. Lisaks märgiti, et õppekava toetavad materjalid on vananenud, liigselt teoreetilised või pole reaalses klassikontekstis rakendatavad.

Tore, kui on midagi olemas, paraku on palju selliseid soovitusi, mida reaalses tunnikontekstis on keeruline kasutada. /.../ Aga kindlasti on midagi kasulikku ka.

Hetkel õppematerjalide veebilehel paljud lingi ei tööta (=leht ei ole leitav). /.../.

Materjale on väga väheste teemade kohta.

Arvamust avaldati ka sel teemal, et olemasolevad materjalid ei arvesta piisavalt õpilaste ja koolide erinevustega. Toodi välja, et klasside suurus, õpilaste keeletase, digivahendite kättesaadavus ja motivatsioon on väga erinevad. Lisaks on klassides tihti õpilasi, kellel on tähelepanuhäireid, sotsiaalseid raskusi või muid erivajadusi. Seega vajavad materjalid suuremat paindlikkust ja diferentseerimisvõimalusi.

Õppekava soovituslik õppesisu on üle kuhjatud ja keskendub linnakoolidele ja eeldab õpilaste huvi kunstikooli tasemel. Tegelik olukord on piirkonniti erinev ja probleeme palju. Ruumipuudus, nõrk keeleoskus, kunstivahendite kesine valik, digivahendite piiratud kasutamise võimalus, ATH tunnustega lapsed, piiratud võimalused näituste külastamiseks, osade õpilaste motivatsioonipuudus.

Autorile jäi vastustest kõlama mure õpetajate töökoormuse pärast. Leiti, et materjalid peaksid olema koheselt rakendatavad - õpetaja ettevalmistusele ei tohiks kuluda rohkem kui 15 minutit. Kirjeldati, et on soov, et õpetaja ei peaks kõike ise looma, vaid saaks toetuda valmis, kvaliteetsetele ja praktilistele abimaterjalidele.

Tunniks ettevalmistus ei tohiks õpetajal võtta rohkem kui 15 min. /.../

Toodi välja ka võrdlus Soome koolidega, kus õpetajatele on loodud valikmaterjalid ja nad ei pea kõike ise looma. See aitab säästa õpetajate aega ning võimaldab keskenduda peamiselt loovale õpetamisele. Lisaks sooviti, et ka Eestis areneks välja toetav ja paindlik lähenemine, mis väärtustaks õpetajat kui professionaali.

Riiklikult ettevalmistatud materjalide eeskuju saab võtta Soomest, kus õpetajal on valik materjale käepärast ja ta võib, aga ei pea kõike ise välja mõtlema, koostama ja teostama

Tagasiside näitas, et õpetajad soovivad ajakohaseid, lihtsalt kättesaadavaid ja praktilisi õppematerjale, mis arvestavad erinevate koolide, õpilaste vajadustega, vähendavad õpetajate töökoormust ning toetavad loovat ja paindlikku õpetamist.

Arutelu ja kokkuvõte

Magistritöö probleemiks oli asjaolu, et puudub info, kas ja millist õppematerjali kunstiõpetajad vajaksid ning kas ja kuidas õppekavaveebi materjalid õpetajad toetavad.

Antud uurimistöös seati eesmärgiks selgitada välja kuivõrd on Eesti üldhariduskoolide kunstiõpetuse õpetajad õppetöö planeerimisel kasutanud loodud õppekava materjalide veebi ning milline on vajadus uute õppematerjalide järele tuginedes 2023. aasta õppekavale.

Esimese uurimisküsimuse kaudu selgitati välja, milliseid õppematerjale kunstiõpetuse õpetajad enda sõnul kasutavad. Uuringu tulemused näitasid, et õpetajad kasutavad väga mitmekesiseid õppematerjale, sealhulgas eri kooliastmele mõeldud õpikuid, kunsti- ja tehnikaid tutvustavaid raamatuid, veebipõhiseid materjale. Enamik vastanutest tugineb siiski enda valmistatud materjalidele (61,4%) ja digitaalsele sisule. Enim mainitud digitaalsed allikad olid *Pinterest*, *E-koolikott* ja *Youtube*, neid kasutatakse nii teemade tutvustamisel kui ka ise õppematerjale luues. Trükimaterjale kasutavad pooled vastanutest. Töö autori arvates viitab see õpetajate suurele loovusele ja vajadusele kohandada materjale vastavalt õpilaste ja õpikeskkonna eripäradele, mis on kooskõlas ka Davis & Krajcik (2005) seisukohaga, et tõhus õppematerjal peab võimaldama õpetajal sisu paindlikult kohandada. Samuti kinnitab see Unduski (2018) uurimust, mille kohaselt õpetajad vajavad baas- ja lisamaterjale, ent sageli neid napib, mistõttu loovad õpetajad ise sobivad materjale.

Teine seatud uurimisküsimus otsis vastust küsimusele, milline on kunstiõpetajate kogemus õppekava materjalide veebi kasutusega. Õppekava materjalide veeb on paljudele õpetajatele tuttav, kuid selle kasutus on valdavalt episoodiline või harv, regulaarselt kasutab seda vaid 15,6% vastanutest. Väike osa õpetajatest ei olnud õppekava materjalide veebist üldse teadlik, samas enam kui viiendik teadis veebi olemasolust, aga ei kasutanud seda. Kvaliteedi hindamisel jäi ülekaal keskmisele ja positiivsele hinnangule, kuid leidis ka kriitilisemaid arvamusi. Õppekava materjalide veebi madal kasutusaktiivsus viitab vajadusele suurendada keskkonna nähtavust ning parandada selle struktuuri ning kasutusmugavust.

Kolmanda uurimisküsimusena uuriti, millised on õpetajate õppematerjalidega seotud ootused ja vajadused. Õpetajad tõid esile vajaduse ajakohaste, praktiliste, ja loovust toetavate õppematerjalide järele. Eriti tunti puudust kaasaegse kunsti, disaini, kunstnike elulugude, kunstitehnikate teemasid puudutavate materjalide järele. Mitmel korral mainiti ka soovi, et materjalid toetaksid paremini õpilaste individuaalseid vajadusi ja oleksid kasutatavad diferentseeritud õppes, mis on kooskõlas ka kaasaegse õpikäsituse põhimõtetega (Raudla,

2023; HTM, 2023). Õpetajad väärtustavad õppematerjalide puhul kõige enam visuaalseid näiteid, loovuse arendamist ning lihtsat rakendatavust. Vähem oluliseks peetakse keerulist metoodilist tausta või struktureeritud ülesehitust. Vastused viitavad asjaolule, et õpetajad ootavad materjalidelt praktilisust ja kohest kasutusvalmidust, mitte suurt rõhku teooriale.

Antud magistritöö tulemused näitavad, et kuigi õpetajad on enamasti teadlikud olemasolevatest õppematerjalide võimalustest, ei vasta need alati nende ootustele. Õpetajad loovad sageli ise sobivaid materjale või kasutavad digitaalseid allikaid. Õpetajad hindavad kõrgelt kvaliteetseid visuaalseid materjale, loovust toetavad sisu ning selget seotust õpieesmärkidega.

Magistritöö kinnitab ka varasemaid uurimusi (Undusk, 2018; Viirpalu jt, 2014), mille kohaselt vajavad õpetajad paindlikke, ajakohaseid ja selge ülesehitusega õppematerjale, mis oleksid kergesti rakendatavad erinevates kooliastmetes ja sobiksid kasutamiseks nii alustavale õpetajale kui ka juba kogunud. Õppekava materjalide veebi potentsiaal on olemas, kuid selle suuremaks kasutamiseks tuleb parandada materjalide kättesaadavust, praktilisust ning nähtavust.

Antud magistritöö peamiseks piiranguteks võib lugeda esindusliku valimi puudumist, mis oli tingitud õpetajate vähesest vastamisaktiivsusest. Kuigi küsitluses osales 45 kunstiõpetajat üle Eesti, ei võimalda see valim teha täielikult üldistatavaid järeldusi kogu kunstiõpetajaskonna kohta. Magistritöö edasiarendusena saaks läbi viia kvalitatiivse jätkuuringu. Intervjuude või fookusgruppide kaudu saaks uurida, kuidas õpetajad õppekava materjalide veebi tegelikult kasutavad, millised takistused neil on tekkinud või millised materjalid toimivad kõige paremini. Lisaks saaks läbi viia uuringu erinevate kooliastmete lõikes, kuna antud uuring ei keskendunud eraldi kooliastmetele. Kasulik oleks uurida, kuidas erineb vajadus õppematerjalide suhtes I, II ja III kooliastmes ning gümnaasiumis.

Läbiviidud uurimus on samuti kasulik õppekava materjalide veebi loojatele, kes saavad uuringu tulemustele toetudes teha parendusi õppekava materjalide veebi kvaliteedis ning õppematerjalides. Õppekava materjalide veebi loojad saavad võtta aluseks tulemustes välja toodud murekohad ning keskenduda nende parandamisele. Töö toob esile, et praegu olemasolevad õppematerjalid õppekava veebis ei ole piisavalt nähtavad ega kasutajasõbralikud. Seega pakub uurimus selget sisendit, selle kohta, mida ja kuidas tuleks edaspidi täiendada.

Antud magistritöö väärtusena saab lugeda seda, et töö pakub sisulist ja struktureeritud ülevaadet kunstiõpetajate tegelikest õppematerjalidega seotud vajadustest ja ootustest. Loodan, et antud magistritööst on haridusvaldkonnale kasu.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia lõputöö nõuetest ning kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kullake-Aleksandra Kask

/allkirjastatud digitaalselt/

12.05.2025

Kasutatud kirjandus

- Abiline, S., & Vihterpal, L. K. (2020). *Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil. Kunstiajalugu gümnaasiumile. II osa*. Kirjastus Maurus.
<https://kirjastusmaurus.ee/oppematerjalid/kunstiajalugu-gumnaasiumile-ii-osa/>
- Arov, H., Porri, A., Vahter, E., & Löfström, E. (2024). Developing the methodological instructions of art education supporting key competences and subject-specific competence. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri. Estonian Journal of Education*, 12(1), 230–259. <https://doi.org/10.12697/eha.2024.12.1.10>
- Buck, R., & Snook, B. (2016). *Teaching the arts across the curriculum: Meanings, policy and practice*. *International Journal of Education & the Arts*, 17(29).
- Bümen, N. T., & Holmqvist, M. (2022). Teachers' sense-making and adapting of the national curriculum: a multiple case study in Turkish and Swedish contexts. *Journal of Curriculum Studies*, 54(6), 832–851. <https://doi.org/10.1080/00220272.2022.2121178>
- Davis, E. A., & Krajcik, J. S. (2005). Designing Educative Curriculum Materials to Promote Teacher Learning. *Educational Researcher*, 34(3), 3-14.
<https://doi.org/10.3102/0013189X034003003>
- Davis, E. A., Palincsar, A. S., Smith, P. S., Arias, A. M., & Kademian, S. M. (2017). Educative Curriculum Materials: Uptake, Impact, and Implications for Research and Design. *Educational Researcher*, 46(6), 293-304.
<https://doi.org/10.3102/0013189X17727502>
- Eesti Kunstikoolide Liit. (s.a.). *Eesti Kunstikoolide Liit*. <https://kunstikoolid.ee/>
- Graham, M. A., & Goetz Zwirn, S. (2010). How Being a Teaching Artist Can Influence K-12 Art Education. *Studies in Art Education*, 51(3), 219–232.
<https://doi.org/10.1080/00393541.2010.11518804>
- Gümnaasiumi riiklik õppekava. (2023). RT I, 08.03.2023, 1.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014021?leiaKehtiv>
- Haridus- ja Noorteamet. (s.a.). *Riiklike õppekavade ajakohastamine – rakendamise toetamine*. <https://oppekava.ee/oppekavade-ajakohastamine/>
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2023). *Põhikooli kunsti ainekava: võrdlus vana ja uue õppekava vahel* [PDF]. [Õppekava.ee](https://oppekava.ee).
https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2023/06/Kunst_PK_vordlus.pdf

- Haridus- ja Teadusministeerium. (2023). *Vabariigi Valitsuse määruse seletuskiri: Põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava uuendamine* [PDF]. [Oppekava.ee](https://oppekava.ee).
https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2023/02/VV_m22ruse_seletuskiri.pdf
- Haridus- ja Teadusministeerium. (s.a.) *Infotund: uuendused riiklikes õppekavades*. Powerpoint.
<https://hm.ee/sites/default/files/documents/2023-03/Ajakohastatud%20%C3%B5ppekavade%20infop%C3%A4ev%20koolidele%2007.03.2023.pdf>
- Haridusportaal. (s.a.). *E-koolikott*. Haridusportaal.
<https://haridusportaal.edu.ee/artiklid/e-koolikott>
- Heidmets, M. (2016). Katse kirjeldada õpikäsitust. Ülevaade haridussüsteemi välishindamisest 2015/2016. õppeaastal, 86–89.
- Köster, A., Iiler, E., Lindström, A. S., Raudsepp, I., Tuulmets, A. (2010). *Õppeprotsess kunstis*. Haridus- ja Noorteamet. <https://oppekava.ee/oppeprotsess-kunstis/>
- Laanemäe, K. (2024). *Kunstide valdkonna kava käib ajaga kaasa*. Õpetaja Leht.
<https://opleht.ee/2024/01/kunstide-valdkonna-kava-kaib-ajaga-kaasas/>
- März, V., & Kelchtermans, G. (2013). Sense-making and structure in teachers' reception of educational reform. A case study on statistics in the mathematics curriculum. *Teaching and Teacher Education*, 29, 13–24.
<https://doi.org/10.1016/j.tate.2012.08.004>
- Metslang, H., Kitsnik, M., & Krall, I. (2014). *Lõimitud aine-ja keeleõppe metoodikast vene õppekeelega koolis*. Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri. *Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics*, 5(3), 71-97.
- Mikser, R., Kärner, A., & Krull, E. (2016). Enhancing teachers' curriculum ownership via teacher engagement in state-based curriculum-making: The Estonian case. *Journal of Curriculum Studies*, 48(6), 833–855. <https://doi.org/10.1080/00220272.2016.1186742>
- Muijs, D. (2004). *Doing quantitative research in education with SPSS*. London: Sage.
- Mändveer, M. (2023). *Kunstiõpetuse head ja vead*. Õpetajate Leht.
<https://opleht.ee/2023/03/kunstiõpetuse-head-ja-vead/>
- Pedastsaar, T., & Mikser, R. (2013). Õppevahendid. R. Mikser (Toim), *Haridusleksikon*, 265-269. <https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:134642/113432/page/266>
- Projektid.edu.ee. (2024). *PK Kunst*. Haridus- ja Teadusministeerium. Loetud 30.12.2024,
<https://projektid.edu.ee/display/OKMV/PK+Kunst>

- Projektid.edu.ee. (2024). *Sissejuhatus*. Haridus- ja Teadusministeerium. Loetud 30.12.2024, <https://projektid.edu.ee/display/OKMV/Sissejuhatus>
- Põhikooli riiklik õppekava. (2023). RT I, 08.03.2023, 1. <https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014020?leiaKehtiv>
- Raudla, H. (2023). *Muudetav õppekava toob õpetajale rohkem vabadust ja vastutust*. Õpetajate Leht. <https://opleht.ee/2023/01/muudetav-oppekava-toob-opetajatele-rohkem-vabadust-ja-vastutust>
- SA Innove. (2016). *Ülevaade üldhariduse õppevara kaardistusest*. Haridus- ja Teadusministeerium. https://www.hm.ee/sites/default/files/oppevara_kaardistus_2016_0.pdf (viidatud Roost, M. (2023). *Kunstikaardid. Toetav õppematerjal II kooliastmel õpetavale kunstiopetajale*. Magistritöö, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia).
- Schwab, J. J. (1969). The practical: A language for curriculum. *The School Review*, 78(1), 1–23. <https://doi.org/10.1086/442881>
- TIFE EDU OÜ. (s.a.). *TIFE – digitaalsed õppematerjalid õpetajalt õpetajale*. <https://tife.eu/>
- Treier, H., & Abiline, S. (2017). *Kunstiajalugu esiajast realismini. Kunstiajalugu gümnaasiumile. I osa*. Kirjastus Maurus.
- Undusk, L. (2018). *Alustavate kunstiopetajate kogemus üldhariduskoolis (kolmel esimesel aastal)*. Tallinna Ülikool.
- Vahter, E. (2022). *Kunst. 1. klassi õpilase tööraamat*. Kirjastus Koolibri.
- Vahter, E. (2008). *Kunst. Tööraamat 2. klassile*. Kirjastus Koolibri.
- Vahter, E. (2009). *Kunst. Tööraamat 3. klassile*. Kirjastus Koolibri.
- Viirpalu, P., Krull, E., & Mikser, R. (2014). Investigating Estonian teachers' expectations for the general education curriculum. *Journal of Teacher Education for Sustainability*, 16(2), 54–70. <https://doi.org/10.2478/jtes-2014-0011>
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteaduses*. Tartu Ülikool.

Lisa 1. Küsimustik

I osa: üldine teave.

- Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridustase?
 - keskharidus/keskeriharidus
 - bakalaureus
 - rakenduskõrgharidus
 - magister
- Millisel erialal olete hariduse omandanud?
- Haridustase, mida õpetate (valige kõik sobivad):
 - I kooliaste
 - II kooliaste
 - III kooliaste
 - Gümnaasium
 - Kutseharidus
- Milline on teie tööstaaž kunstiõpetajana?
- Mitu kunstitundi te nädalas annate?
- Nimetage, milliseid õppematerjale te oma töös kasutate?

II osa: praegused õppematerjalid

- Millised on Teie kogemused õppekava materjalide veebis olevate kunsti õppeprotsessi abimaterjalide kasutamisega?
 - Kasutan regulaarselt
 - Kasutan aeg-ajalt
 - Kasutan harva
 - Olen teadlik, aga ei kasuta
 - Ei ole teadlik ega ei kasuta

Juhul, kui te ei ole teadlik õppekava materjalide veebist, palun tutvuge sealolevate kunstiõpetuse materjalidega.

- Kuidas hindate õppekava materjalide veebi kunsti õppeprotsessi abimaterjalide üldist kvaliteet? (*viiepunktskaala*)
- Kas ja kuidas kunsti õppeprotsessi abimaterjalid toetavad kunsti õpieesmärkide saavutamist?
 - Toetavad täielikult
 - Toetavad osaliselt
 - ei oska öelda
 - Toetavad vähesel määral
 - Ei toeta
- Milliseid materjale õppekava veebist kasutate enim? (Valige kõik sobivad) skaala 1-5
 - metoodilised põhimõtted üldpädevuste toetamisel
 - õppekorralduslikud soovitused
 - õppekeskkonna kujundamine
 - õppeühikute mudelid ja näited
 - üldised nõuanded õpetajatele
 - hindamise ja tagasisidestamise soovitused
 - diferentseerimisvõimaluste soovitused
 - arenguetappide kirjeldused klassiti
 - õpitulemused klassiti
 - õppesisu kirjeldus
 - õppematerjalide soovitused

III osa: ootused ja vajadused

- Millistest lisamaterjalidest tunnete õppekava materjalid veebis ja kunsti õppeprotsessi abimaterjalides puudust?
- Milliseid tunnuseid peate tõhusate kunstiõpetuse õppematerjalide puhul oluliseks? (Valige kõik sobivad) 1-5 skaala
 - selged ja struktureeritud juhised
 - seotus õppekava ja õpieesmärkidega
 - kvaliteetsed visuaalsed näited ja illustratsioonid
 - õpilaste loovuse ja eneseväljenduse toetamine
 - kaasaegsete tehnoloogiate ja multimeedia kasutamise võimalus
 - lihtne rakendatavus tunnis

- koostööd ja arutelu soodustavad ülesanded
- diferentseerimise võimalus

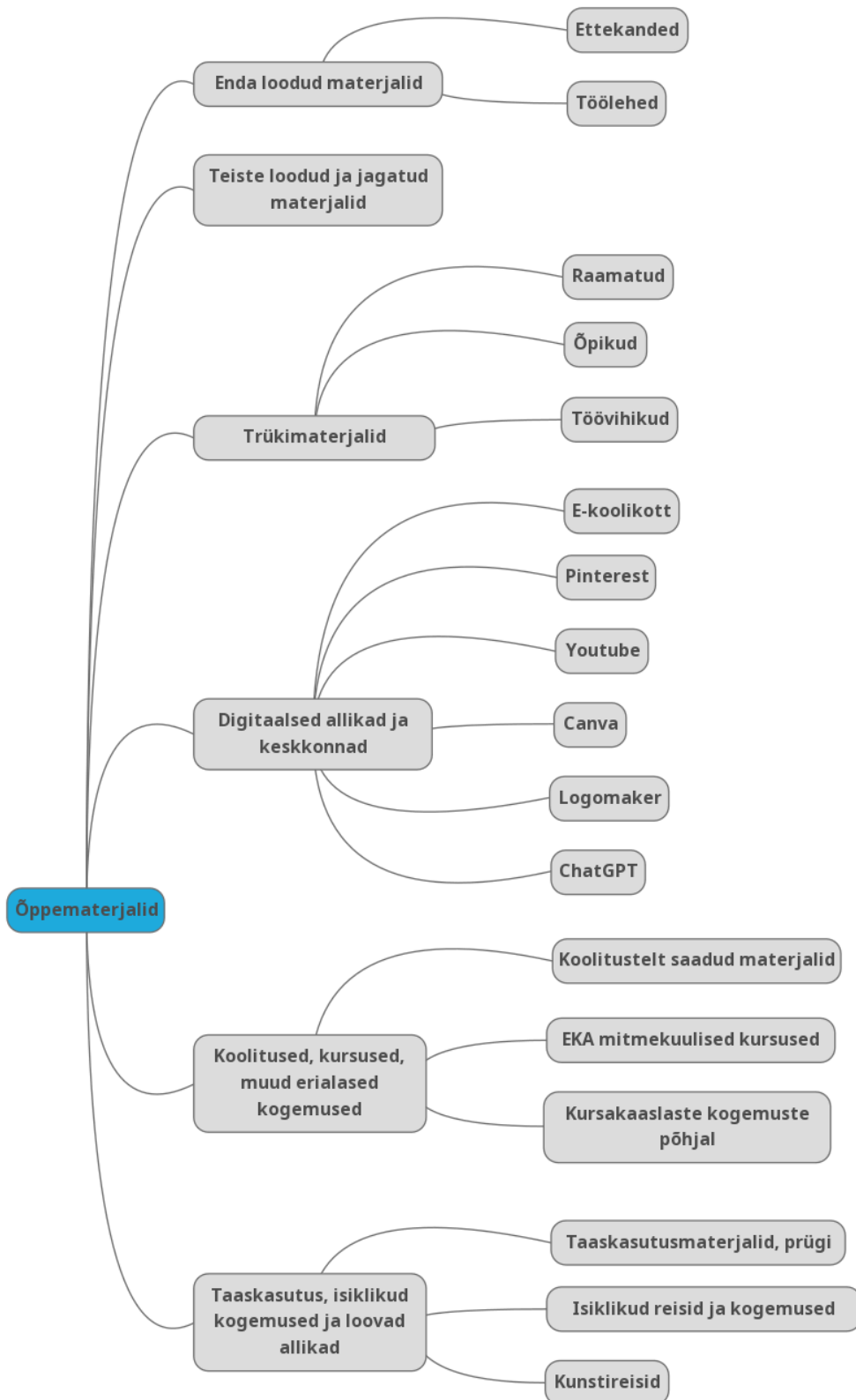
IV osa: väljakutsed ja ettepanekud

- Milliseid väljakutseid olete kohanud praeguste kunstiõpetuse õppematerjalide kasutamisel? (*Skaala olen harva, olen tihti, ei ole üldse, ...*)
 - õppematerjalid ei ole piisavalt praktilised
 - puudub seotus õppekava ja õpieesmärkidega
 - puudub ligipääs kvaliteetsetele ja ajakohastele õppematerjalidele
 - puuduvad selged juhised ja metoodiline ülesehitus
 - visuaalsete ja digitaalsete ressursside vähesus
 - diferentseerimise keerukus (materjalid ei sobi erineva tasemega õpilasele)
 - õpilaste motiveerimine ja kaasamine on keeruline
 - vähene sobivus tänapäevaste tehnoloogiatega
 - vajaminevate kunstitarvete keerukas või kulukas hankimine
 - ajakulu materjalide kohandamisel
- Milliseid parendusi soovitaksite kunstiõpetuse õppematerjalidele? (*avatud küsimus*)
- Kas ja milliseid koolitusi vajaksite 2023. a ajakohastatud õppekava rakendamiseks ja kunsti õpieesmärkide saavutamiseks?

V osa: lõpumõtted

- Palun kirjutage siia, kui soovite õppekava, õppekava materjalide veebi, kunsti õppeprotsessi abimaterjalide või õppematerjalide kohta midagi lisada.

Lisa 2. Koodipuu näide



Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kullake-Aleksandra Kask ,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

“Eesti üldhariduskoolide kunstiõpetajate ootused riikliku õppekava toetavatele
õppematerjalidele”

mille juhendaja(d) on Piret Viirpalu ,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kullake-Aleksandra Kask
12.05.2025